

**VERSLAG FORUM STAD VAN GEMEENTE RIJSWIJK**  
**d.d. 22 april 2021**

---

**Voorzitter: mevr. M. Alberts**

***Beter voor Rijswijk (BvR): de heren D. Cupedo/ J.Paredes Sanchez***

***Groen Links (GL)L: de heer M. Wit/ de heer R.J. de Vries***

***VVD: de heren C. Sleddering / U. Oelen/ J. Loof/mevr. C. de Mooij***

***D66: mevr. E. Woudstra/ de heer R. Veerman***

***CDA: de heren M. van Enk/ M. El Majjaoui***

***PvdA: de heer A. Kooy***

***Gemeentebelangen Rijswijk (GBR): de heer R. v.d. Meij***

***Rijswijks Belang (RB): mevr. B. Niesen (f.a.)***

***WIJ. : de heer T. Hoek/mevr. C. Mauer***

***Onafhankelijk Rijswijk: de heer D. Jense (f.a.)***

***Wethouders: mevr. J. Besteman/ A. v.d. Laar/ B. Lugthart / J. Keus***

***Griffier: J. Hoefnagel***

## **1. Opening**

**De voorzitter:** We gaan beginnen met Forum Stad. Welkom allemaal in deze vergadering. Algemeen spreekrecht inwoners

**De voorzitter:** Er hebben zich twee mensen aangemeld. De eerste spreker zal zijn de heer Maas, namens de bewoners rond de Geestbrugweg, over de tramtracé. Hij is fysiek aanwezig in de raadszaal en zal zelf inspreken. Daarna zal door de Forum-griffier van dienst zal de tekst voorgelezen worden van de heer Hooijer,

namens de werkgroep Pasgeld. Maar allereerst de heer Maas. De heer Maas is nog niet aanwezig dus eerst de tekst namens de heer Hoyer.

De griffier: Ik heb hier inderdaad de inspreektekst van de heer Hoyer (zie ook bijlage), namens de werkgroep Pasgeld. Geachte raadsleden, wellicht heeft u ook afgelopen dinsdag de open brief gelezen in de Volkskrant van een aantal prominente Nederlanders, waaronder Jacqueline Cramer, oud-minister van VROM. In de brief wordt benadrukt de schaarse ruimte in Nederland goed te benutten. Een drietal citaten zijn direct toepasbaar op het onderwerp van deze inspraak, namelijk de grote verantwoordelijkheid die op ons rust om Pasgeld niet te bebouwen, maar juist die toekomst te geven die Rijswijk verplicht is aan haarzelf en haar bewoners. Wij citeren: 1, de afgelopen jaren is veel ruimte versnipperd, verrommeld en dichtgeslibd. Denk aan fonkelnieuwe wijken vlakbij wegwijnende bedrijven, bedrijfsterreinen. 2, kijk vanaf nu naar de opgave op gebiedsniveau en pak die integraal aan. 3, Nederland is te waardevol om onbezonnen vol te bouwen en er moet daarom een gezamenlijke aanpak komen gericht op de lange termijn. Rijswijk zelf lijkt hard op weg haar groene ruimte, en daarmee haar nu nog onderscheidende identiteit op te offeren aan een blinde bouwambitie. Dit terwijl open groen meer dan ooit noodzakelijk is, met aanpalende industrieterreinen die steeds verder verkommeren. Dit geldt ook voor Pasgeld, waarbij steeds getracht wordt om hoe dan ook te verstedelijking, zonder de enorme leegstand, ambitieuze bebouwing, groenbehoefte en bestaande infrastructuur in aangrenzende gebieden te willen beschouwen. Onze brief, met onderwerp participatie proces Pasgeld, reactie op uw brief van 16 maart in de bijlage Trots op het Rijswijk vanmorgen, is ingebracht in de Forum Stad vergadering van vanavond. Gezien de huidige situatie van beperkte mobiliteit hebben we de griffie gevraagd om deze brief voor te dragen. Op verzoek van de voorzitter beperken we ons tot een samenvatting. Punt 1, onze ervaring met de wijze waarop het ProgrammaBureau RijswijkBuiten communiceert is zeer teleurstellend. B&W zegt dit echter absoluut niet te herkennen. Dit ondanks het feit dat wij, ik noem slechts één voorbeeld, overdonderd zijn met niet-legitieme activiteiten, zoals de voorbelasting van Pasgeld-West, archeologische en ecologische evaluatie zijn niet meer mogelijk. Punt 2, ondanks deze verontrustende zienswijze heeft de werkgroep besloten om toch mee te doen aan het participatieproces. Wij nemen onze verantwoordelijkheid serieus. En de inrichting van Pasgeld bepaalt immers mede de leefbare en evenwichtige toekomst van Rijswijk. Wel maken wij de kaders die ons zijn toegezegd expliciet. Enkele daarvan zijn: 1, er komt een volwaardig nieuw plan waar alle factoren worden meegenomen die een toekomstig Pasgeld raken. De vele factoren als klimaat, ecologie, et cetera worden beschouwd voor het hele gebied. De enorme druk ten gevolge van de verre gaande verstedelijking aan de randen, bijvoorbeeld Havenkwartier, Boogaard, Parkrijk, wordt integraal meegewogen. Punt 2, nadrukkelijk zal ook de nulwoningenvariant worden beschouwd als serieus alternatief. Daarvoor zijn geen blokkades, ook niet voor wat betreft Pasgeld-Oost. Pasgeld zal ook beschouwd worden vanuit een historisch landschap-architectonische visie, een herinrichtingsvisie in eerste instantie, los van additionele huizenbouw. Het tijdsbestek waarin het proces plaatsvindt reikt tot ruim na de zomer. Nadrukkelijk vindt er geen tussentijdse oplevering of besluitvorming plaats. Volgende punt. Er komt volledige transparantie in natuurwaarden en overcompensatie van verbetering van de natuur. Aantoonbare versterking van de biodiversiteit is een voorwaarde om blijvend deel te nemen aan het participatieproces. Volgende punt. Een MKBA-methode wordt toegepast. Dit geldt bijvoorbeeld voor het meewegen van toekomstige kosten voor wat betreft infrastructuur, voorzieningen, klimaatadaptie, et cetera. Mogelijke baten van buiten het Pasgeldgebied, bijvoorbeeld vanuit natuurcompensatie, worden nadrukkelijk meegenomen. Volgende punt. Er vindt aansluiting plaats aan concrete andere initiatieven, zoals provinciale Vlietzone, ecologische verbindingzones, waterschap, et cetera. Volgende punt. Er wordt actief gezocht naar fondsen en financieringsmogelijkheden om de natuurwaarden van Pasgeld verder te versterken en alternatieven niet-bebouwde invulling mogelijk te maken. Tot slot, Rijswijk staat aan de vooravond van belangrijke beslissingen. In het verleden heeft zij lef en visie getoond. Die kans doet zich nu weer voor. Door Pasgeld te versterken, als ook een groenblauwe klimaatadaptieve buffer in

plaats van te verdichten, in een van niet te onderscheiden verstedelijkt gebied, kiest Rijswijk voor het niet blindelings volgen van anderen, maar voor daadwerkelijk verantwoordelijkheid nemen, voor een Rijswijk waar alle bewoners nu, straks, en in de toekomst trots op mogen zijn. Wij moedigen u aan om deze kans met beide handen aan te grijpen. Dank u namens de werkgroep Pasgeld, de heer Hoyer.

De voorzitter: Dank u wel, Forum-griffier.

De voorzitter: Oké, dan is bij deze het woord aan de heer Maas en u heeft 5 minuten. Ga uw gang.

De heer Maas: Geachte raadsleden, geachte voorzitter. Wij benaderen u namens een grote groep verontruste Geestbrugwegbewoners, aan Leeuwendaal- en Cromvlietzijde. We voelen ons overvallen door intransparante besluitvorming. We voelen ons niet vertegenwoordigd door onze eigen gemeente en voelen ons onzeker over eerdere beloften tot veiliger maken van de Geestbrugweg. We kregen in februari ineens het bericht over plannen voor een hoogwaardig openbaar vervoer, HOV-tracé, over de Geestbrugweg. We werden uitgenodigd voor een zogenaamd bewonersplatform en online inloopsessies, om zogenaamd mee te praten over de inbedding van het tracé, want tracékeuze en andere kaders staan vast, volgens wat heet alle samenwerkende partijen in de MIRT-verkenning. Participatie is zo verworden tot aan horen wat plannen zijn. Besluitvorming vindt uiteindelijk plaats door alleen Den Haag en Leidschendam-Voorburg. Rijswijk zit niet aan tafel. Ik heb drie punten die ik met u wil delen en ik eindig met een paar vragen aan u. Eén is de politieke en bestuurlijke betrokkenheid van de gemeente Rijswijk. Waar was onze gemeente toen beslissingen werden genomen over het Geestbrugwegtracé? De wethouder zegt ook overvallen te zijn, maar is inmiddels wel aangehaakt. In berichten in De Telegraaf gaf voeding aan speculaties. Is haar OV-tracé over de Geestbrugweg ingeruild voor ondertunneling van de Beatrixlaan? Wij begrijpen heel goed dat Rijswijk meer lokale zorgen, belangen en regionale verantwoordelijkheid heeft, maar Rijswijk heeft er geen belang bij dat bewonersbelangen tegen elkaar worden uitgespeeld. Wij stellen op prijs dat de wethouder en zijn ambtenaren intussen contact onderhouden met ons. We zijn nog niet gerustgesteld, omdat de feiten niet helder zijn en niet is voorzien in een gelijkwaardige rol van de gemeente Rijswijk bij de tracékeuze. Formeel zijn nu alleen Den Haag en Leidschendam-Voorburg aan zet in MIRT-verband. Een MER-procedure zou niet verplicht zijn, zegt men, omdat het over bestaand spoor gaat dat wordt hergebruikt. Alsof de vervallen spitstram, lijn 10, gelijk staat aan een hoogwaardig openbaar vervoer voorziening. Wat is de grens eigenlijk dus nieuw- en hergebruik? Dat is de vraag en dan blijft vaag, alsof er niet wezenlijk iets veranderd aan bestemming, belasting, verkeersfrequentie en inrichting van de ruimte. Onder de noemer hergebruik wordt Rijswijk buiten besluitvorming over de MER gehouden. Ons standpunt, als het hier om gaat, is dat we vinden dat Rijswijk als volwaardige en gelijkwaardige partner dient aan te sluiten bij het bestuurlijk overleg aangaande het tracé. Ook vinden we dat naast Den Haag en Voorburg, ook Rijswijk bevoegd gezag zou moeten zijn in zowel MIRT- als MER-procedure, aangezien de verschillende tracés Rijswijks grondgebied treffen. Punt 2 betreft de transparantie, helderheid van procedures, afwegingen, onderbouwingen. De bewoners van Rijswijk zijn overvallen door de plannen, terwijl er jaren over is nagedacht. Wij zijn niet tegen ontsluiting van de Binckhorst en tegen hoogwaardig openbaar vervoer. Er zijn destijds meerdere mogelijkheden onderzocht. In 2008 heeft hier al een tracéstudie over plaatsgevonden met drie varianten: een tunnel, de Jupiterkade, Broekslootkade, en in een heel vroeg stadium ook nog de Geestbrugweg. Het Broekslootkadetracé kreeg de voorkeur, omdat daar veel meer ruimte is voor inbedding en de tunnel te duur was. De Geestbrugweg werd toen gekwalificeerd als buskwaliteit en werd als te smal en te druk beoordeeld voor een HOV-lijn. Vanwege de bezwaren, die bezwaren, is dit niet verder uitgewerkt. Toch heeft de gemeenteraad van Den Haag, zonder de buurgemeenten te betrekken, besloten dat Broekslootkadetracé niet meer aan de orde was, vanwege ecologische waarden en dat alsnog de optie over de Geestbrugweg onderzocht moest worden. Waarom de

eerdere bezwaren, met betrekking tot de geschiktheid van de Geestbrugweg, ineens niet meer gelden, is tot op heden niet duidelijk. Deze eenzijdige besluitvorming is bestuurlijk discutabel, zo niet onzorgvuldig en voor ons onverteerbaar. Dit proces en de gemaakte keuzes zijn voor ons ook volstrekt intransparant. Er is geen documentatie beschikbaar waarin met onafhankelijke metingen, analyses en feiten wordt onderbouwd waarom dit tracé over de Geestbrugweg ineens wel kan, laat staan. Wij willen best over gemeentegrenzen heen kijken en onze verantwoordelijkheid zien in het grotere plaatje, maar dan verwachten wij ook dat er naar ons plaatje gekeken wordt. Ons standpunt is, ik ben nu even van mijn à propos af, omdat ik de tijd niet in de gaten had, mevrouw, en ook niet wist dat het echt 5 minuten moest zijn, ik heb ...

De voorzitter: Probeer het vooral even kort nog samen te vatten en af te ronden.

De heer Maas: Ja, oké. Nou, goed, wij vinden dat we als bewoners van Rijswijk recht op hebben dat we weten wat de gevolgen zijn voor de Geestbrugweg, inclusief de mogelijkheden, beperkingen, de veiligheid, de milieubelasting, enzovoorts. We vinden ook dat de varianten die er eerder waren, gelijkwaardig onderzocht moeten worden op aspecten als verkeersintensiteit, milieu, omgevingsaspecten, in een formele MER-procedure, zoals de andere varianten ook eerlijk afgewogen zijn. We verwachten dat het lokaal en regionaal perspectief in samenhang worden bekeken, zonder het lokale effect te vergeten. Mijn derde punt, en u heeft als het goed is mijn, of ons, verhaal gekregen ook op schrift, dan zal ik daar niet nu uitvoerig over vertellen, maar het zal duidelijk zijn dat we de Geestbrugweg, dat we ons zorgen maken over die Geestbrugweg, omdat die al onveilig is op dit moment en veel te druk en veel te vol en we zien met een nieuw HOV-tracé over de Geestbrugweg alleen maar minder kansen voor de herinrichting van de Geestbrugweg, zoals die door de gemeenten wordt beloofd. Ik heb drie vragen tot slot aan u. Eén is, daarbij vragen wij ook uw medewerking, het starten van een formeel bestuurlijk traject om de gemeente Rijswijk te betrekken bij het bestuurlijk overleg en besluitvorming over het MIRT-traject, als volwaardige partner van Den Haag, Leidschendam-Voorburg. Rijswijk moet ook bevoegd gezag zijn in zowel het MIRT-traject als de MER-procedures, waar het over Rijswijkse bewoners en Rijswijks grondgebied gaat. Het tweede is, heldere en transparantere besluitvorming in deze gemeenteraad en in overleg ook met de bewoners en dat daarbij ook opnieuw wordt gekeken naar eerdere alternatieven en die zorgvuldig met elkaar worden afgewogen op basis van onafhankelijk feitenonderzoek. Drie is, burgemeester en wethouders te vragen om voort te maken met het beloofde herinrichtingsplan van de Geestbrugweg, om daar de veiligheid en de leefbaarheid te verbeteren, zodat duidelijk is wat de kaders zijn voor wat wel en niet kan op de Geestbrugweg. Wij danken u voor uw aandacht en rekenen op uw inzet.

De voorzitter: Ik dank u, de heer Maas, namens het hele Forum, voor uw inspraak. Het was iets buiten de tijd, maar het zij u vergeven, zo voor een eerste keer in deze setting. Dan er liggen een aantal vragen, meer dan vier vragen, verschillende vragen vanuit de VVD-fractie al voor, dus ik wil ook in ieder geval het Forum al sowieso al de vraag stellen om de raadsadressen die over dit onderwerp gaan te agenderen voor het volgende Forum. Ik heb van Rijswijks Belang ook al het bericht gekregen dat ze het willen agenderen voor een volgend Forum en van D66 ook, net vlak voor de vergadering, dus dat lijkt me in dit geval het handigst. Dus aan u het Forum de vraag inderdaad of u er akkoord mee bent dat het geagendeerd wordt de raadsadressen voor een volgend Forum en dan kunt u ook de inspreekteksten die de heer Maas zojuist heeft ten gehore gebracht, dat kunt u dan meenemen ook in die bespreking, dat doet waarschijnlijk wel recht aan dit onderwerp.

De inspreektekst van dhr. Maas is als bijlage toegevoegd aan de agenda van het extra Forum van 27 mei a.s. over dit onderwerp

Mevrouw Woudstra D66 Ik wilde verzoeken of het, want het volgend Forum zou eventueel pas 10 juni zijn, want conform in mei gaat over de zienswijze, of het toch voor het zienswijze Forum kunnen plannen, om te voorkomen dat we pas na besluitvorming over volgende stappen in MIRT en MER daar tegenaan gaan lopen, dus dat we het kort voor het zienswijze Forum plannen.

De voorzitter: Ja, we gaan kijken hoe we dat in het zienswijze Forum kunnen invoegen. Dan zie ik nog de heer Sleddering, die zijn handje nog op had gestoken.

De heer Sleddering VVD: Ja, dank u, voorzitter. Ik begrijp uw worsteling met de agenda, maar ik zou het toch wel heel dolgraag een reactie van de wethouder op onze vragen willen en ook op de insprekers. Dus is er iets te verzinnen dat de wethouder snel op onze vragen schriftelijk beantwoordt en ook een reactie geeft op de insprekers? Dan zijn we alweer een stap verder.

De voorzitter: Ja, dat lijkt mij een goed voorstel, dat zullen we dan ook de wethouder verzoeken om uw vragen in ieder geval zo snel als mogelijk schriftelijk te beantwoorden, maar sowieso in ieder geval voor de bespreking van het volgende Forum. Oké, dan zie ik geen handjes meer. Dan sluiten we het algemeen spreekrecht van inwoners af, dit agendapunt en gaan we door naar de lijst van ingekomen stukken.

## **2. Lijst van Ingekomen stukken**

De voorzitter: De procedurebespreking daarvan. Er was al een verzoek binnengekomen vanuit de fractie van GroenLinks, de heer De Vries, om een informatiebrief te agenderen.

De heer De Vries GL: Dat is informatiebrief 21 033, tweede voortgangsrapportage energietransitie, waar ik ook nog wel een prangende vraag heb, maar die is denk ik voor het vragenuur dan.

De voorzitter: Steun voor de agendering.

De heer Kooy PvdA: Ik weet niet of dat deze nou ook voor de bespreking tijdens de GR speciaal behandeld hoeft te worden, of dat die iets later agenderen.

De voorzitter: Ja, dat kunnen we ook nog inderdaad in het presidium nog verder bespreken wanneer we dat precies gaan inpassen, maar in ieder geval voor een volgend forum staat die dan dus geagendeerd met steun van voldoende fracties. Zijn er verder nog anderen die iets over de procedure van de lijst van ingekomen stukken hebben? Zo niet, dan gaan we verder met de vaststelling van de agenda.

## **3. Vaststelling agenda**

De voorzitter: Kunt u allen leven met de agenda? Ja, dat is het geval. Er was nog een verzoek van mevrouw Woudstra om de situatie van de Van Rijnweg te agenderen. Geldt dat nog steeds, mevrouw Woudstra?

Mevrouw Woudstra D66: Klopt, en dat zou ik ook niet alleen kunnen beslissen, want het is een verzoek namens vier partijen: CDA, GroenLinks, PvdA en D66 hebben dat verzoek gedaan, zodat we niet rondjes met vragen hoeven te doen.

De voorzitter: Kan het Forum daarmee instemmen? Is daar enig bezwaar tegen? Want dan zullen we dit agendapunt dan toevoegen als agendapunt 12 aan de agenda, dus na het bespreken van de actualisatie van de

Woonvisie en dan wordt het een kort agendapunt, waarin er net iets meer ruimte is dan in het vragenuur om ook nog iets, enige discussie eraan toe te voegen. Oké? Ja, dan houden we de agenda zo.

#### **4. Mededelingen college**

De voorzitter: Dan gaan we door naar de mededelingen van het college. Allereerst wethouder Van de Laar, u had al aan mij doorgegeven dat u een mededeling heeft.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een mededeling over de stand van zaken op de HBG-locatie, ik zal het even voorlezen. De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 21 april, gisteren dus, uitspraak gedaan over het bestemmingsplan Herontwikkeling HBG-locatie. Dit bestemmingsplan is op 4 februari 2020 door de raad vastgesteld. Zoals bekend gemaakt in het bestemmingsplan mogen er 550 woningen in allerlei verschillende categorieën komen op de HBG-locatie. De afdeling, zoals dat ding heet van de Raad van State, heeft geoordeeld dat er op goede gronden is geconcludeerd dat het plan voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening en dat er voldoende rekening is gehouden met het woon- en leefklimaat van de omwonenden. Ook de MER is op een juiste manier doorgelopen. Dat betekent dat het bestemmingsplan zoals dat door u is vastgesteld, inhoudelijk overeind blijft en onherroepelijk is geworden en dat de uitvoering kan worden gegeven aan de verdere ontwikkeling van HBG-locaties. Dat we dat feitelijk gaan zien, dat gaat nog wel even duren. Syntrus Achmea gaat nu keihard aan de slag en volgend jaar wordt dan de omgevingsvergunning verleend en mogelijk dat er wel al eerder begonnen wordt met de sloopwerkzaamheden, maar er zit dus schot in de zaak. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Oké, duidelijk. Dan verder nog mededelingen vanuit het college? Zo niet, dan gaan we verder met het volgende agendapunt, dat is de Terugkoppeling Gemeenschappelijke Regelingen.

#### **5. Terugkoppeling Gemeenschappelijke Regelingen**

De voorzitter: geen opmerkingen.

#### **6. Overzicht toezeggingen en moties**

De voorzitter: Het overzicht van toezeggingen en moties. Deze wordt vastgesteld

#### **7. Vaststellen Forumverslag 18 maart 2021**

De voorzitter: Het vaststellen van het Forumverslag van 18 maart. Geen opmerkingen.

#### **8. Raadsvoorstel Vaststelling Paraplu beheersverordening Parkeernormering Rijswijk**

De voorzitter: de heer De Vries GL.

De heer De Vries GL: Ja, dank u wel voor het woord. Nou, op zich, het was even lezen natuurlijk, het raadsvoorstel, maar op zich duidelijk, tot er jurisprudentie komt, dat dat dan een benodigde stap is. Wel, voorzitter, hebben wij nog een vraag over de nota waarop deze nieuwe Paraplu beheersverordening is gebaseerd. Dat is namelijk de nota parkeernormen gemeente Rijswijk. In de nota staat dat tenminste eenmaal per vijf jaar wordt onderzocht of het wenselijk is om de parkeernormen te actualiseren. Nou, inmiddels is die parkeernota al meer dan 10 jaar oud en in 2018, tijdens de behandeling van het bestemmingsplan Paraplu herziening Parkeernormering Rijswijk, gaf wethouder Lugthart op de vragen van GroenLinks destijds ook aan

dat de parkeernormen inderdaad moeten worden herzien. Dus wanneer gaat dat nou eindelijk gebeuren? Want het is wel eens tijd. Tot zover.

De voorzitter: Dan mevrouw Niesen. Gaat uw gang.

Mevrouw Niesen RB: Ja, zeker wel, alleen ik had een beetje vertraging in mijn internet, denk ik. Ik heb vanmiddag even contact gehad met wethouder Van de Laar over dit raadsvoorstel en voor mij is daar enige verheldering, alhoewel ik het daarna nog steeds een juridisch, erg juridisch raadsvoorstel vindt en zo ook de fractie van Rijswijks Belang. Wij vragen daarom dan ook een leesbare versie van dit raadsvoorstel, zodat mijn raadsleden bij de raadsvergadering weten of zij nu voor dit voorstel mogen stemmen, of tegen. Nogmaals, erg juridisch. Graag een leesbare versie en ik ben van mening dat, als wij het als fractie al moeilijk vinden om dit te lezen, laat staan de inwoners van de gemeente Rijswijk. Dus bij deze graag een leesbare versie. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Eigenlijk de twee voorgangers samenvattend, de wethouder, kunt u nu ook een korte opsomming geven, liefst binnen de 30 seconden, waarom deze verordening nodig is en inderdaad, jammer dat we nog steeds wachten op een nieuwe verordening voor het parkeergebeuren als geheel. Dus misschien dat we ook daar wat inzicht kunnen krijgen wanneer we die gaan krijgen dan.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij GBR: Voorzitter, dank u wel. Nou, voor de fractie van Gemeentebelangen Rijswijk is het duidelijk dat dit inderdaad een juridisch-technische voorstel moet zijn, om te kunnen voldoen aan de vigerende ruimtelijke ordening, wetgeving, als het gaat om het onderdeel parkeren. Wij hebben moeten constateren dat de eerdere parkeerverordening, de parapluverordening, in 2018 hiaten vertoonde en dat wordt met dit raadsvoorstel, zeg maar, gecorrigeerd. Waarbij er ook met name handvaten worden geboden voor parkeervraagstukken op het moment dat zich ontwikkelingen voordoen in gebieden waar geen actueel bestemmingsplan van kracht is, maar een beheersverordening van kracht is. Terecht dat GroenLinks vraagt om een actualisatie van de nota parkeernormen. Het is nu nog steeds zo dat het college werkt op basis van een oude nota met een discretionaire bevoegdheid om daar gemotiveerd op te kunnen afwijken, op de momenten dat dat aan de orde is bij plannen. Nou, dat gebeurt ook regelmatig, omdat de parkeernormering niet meer actueel is, maar dat laat onverlet dat dit stuk daar los van staat en samen met GroenLinks vragen we wel om in een snelle discussie over de parkeernormering als onderdeel van het gehele mobiliteitsvraagstuk, waar we de komende tijd mee van doen hebben, als het gaat om de grote gebiedsontwikkeling. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Paredes Sanchez.

De heer Paredes Sanchez BvR: We kunnen kort en bondig zijn, we sluiten, ik sluit mij aan bij Rijswijks Belang ook. Dit is een erg technisch, juridisch stuk geworden en af en toe zie je door de bomen het bos niet meer. Dus dat mag wel wat eenvoudiger. Ik begrijp dat een aantal ambtenaren heel hard hun best hebben gedaan op dit stuk en dank daarvoor. Wat wij, wat ons betreft, als wij het goed zie is dit puur een juridische kwestie om te kunnen blijven handhaven op de parkeernormering zoals die op dit moment bestaat, dus als u dat kunt beamen, dan kan Beter Voor Rijswijk natuurlijk akkoord gaan met dit stuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Oelen.

De heer Oelen VVD: Het stuk las voor mij als jurist natuurlijk wel als een fijn boek, maar ik snap de collega's wel die zeggen van ja, wat staat hier nou precies? Het zou het stuk sterker maken als dat wel wat toegankelijker wordt geformuleerd. Overigens is de fractie van de VVD helemaal eens met de strekking en de inhoud van dit stuk en kan het wat ons betreft als hamerstuk door naar de Raad. Dank u wel.

De voorzitter: Oké, dank. De heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Ja, bij de CDA-fractie hebben we het ook zelf juridisch getoetst en het klopt als een bus. Het hoeft voor ons ook niet versimpeld te worden. De heer Van der Meij heeft al een uitstekende simpele samenvatting van het stuk gegeven. Wat ons betreft dan ook een hamerstuk. Ik zou zelf niet het verzoek ondersteunen om de parkeerbeleidsstarieven te gaan herzien, want ik heb begrepen dat ze het in Scheveningen ook hebben gedaan en we hebben gezien wat daar het resultaat van was. De tarieven zijn daar naar € 10 per uur gegaan, dus laten we het in Rijswijk alsjeblieft bij deze tarieven houden en ik zou zeggen, laten we er een hamerstuk van maken. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra D66: Ja, dank u wel. Akkoord en ondersteuning van het maken van een hamerstuk voor de Raad. Inderdaad een technisch-juridisch stuk, mooi dat dit zo gerepareerd wordt, dank aan de ambtenaren. Wij waren van plan om het ook over parkeernormen te hebben bij de mobiliteitsvisie. Die zijn uitgesteld, dus ik ondersteun wel het verzoek om daar nog naar te kijken en niet daar nog heel lang mee te wachten. Ongeacht wat de tarieven of indelingen worden is het altijd goed om je parkeernormen goed scherp te hebben en je visie daarop een goed idee, dus ik denk dat het goed is dat we daar als raad in ieder geval over gaan hebben.

De voorzitter: Dan gaan we door naar het college, wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel, voorzitter en dank voor uw vragen aan de raad. Ja, ik moet misschien wel mijn excuses aanbieden voor dit voorstel, de tekst ervan. Het is inderdaad een heel droog, juridisch onderwerp. Het is een noodzakelijk iets, het is een technische reparatie en had mogelijk wel wat compacter opgeschreven kunnen worden, dus dat boetekleed trek ik mij aan. Ik zou niet willen voorstellen om nu met een nieuw voorstel te komen in een andere tekst, maar ik kan wel, zou nog een aparte, richting Rijswijks Belang, op de mail kunnen zetten wat het nou precies is, maar ik denk dat het heel goed ... Staat ook onderaan pagina één van het raadsvoorstel, wat er op dit moment niet is, en dat is een parkeerregeling die geldend is voor gebieden met een beheersverordening en dat komt omdat de rechter heeft bepaald dat de parapluherziening niet geldend is in de gebieden met een beheersverordening, maar wel gebieden met een bestemmingsplan. Nou ja, simpeler dan dat kan het niet worden uitgelegd. Het gevolg daarvan, dat kan ik wel nog schetsen. Als er dan bouwontwikkelingen zijn, of aanvragen, dan kunnen wij zo meteen, we hebben nu een voorbereidend besluit genomen vorig jaar, dus dat geldt niet, maar dat loopt af in mei. Dan kunnen wij na mei geen eisen stellen aan ontwikkelaars, aan mensen die nieuwe huizen willen bouwen, aan mensen die woningen willen splitsen, dan kunnen wij niet zeggen: u moet zoveel parkeerplaatsen realiseren, omdat we dan simpelweg niet rechtsgeldig kunnen verwijzen naar inderdaad de nota parkeernormering, waar al een aantal van u naar verwijst. Dat is een heel onwenselijke situatie, dan zijn niet in control, en daarom moeten wij deze beheersverordening, Paraplu beheersverordening, vaststellen voor die gebieden waar nu een beheersverordening is. Dat is een technische reparatie, inhoudelijk verandert er niets. U zegt ook terecht, nou

ja, dit is uit 2011, we zouden daar nog een keer over moeten spreken. Dat is het college met u eens, daarom wordt er ook gewerkt aan een mobiliteitsplan en het voorstel is om daar eerst over te praten, over dat mobiliteitsplan, om vervolgens conclusies te trekken hoe om te gaan met een parkeernorm, of we leasen eigenlijk een mobiliteitsnorm. Maar dat is onderwerp wat eigenlijk, als u daar conclusies uit trekt, dan wordt dat automatisch rechtsgeldig op het moment dat dat is vastgesteld, maar dat is op dit moment nog niet het geval. Nu gaat het dus puur om een technische reparatie, dus dat we eisen kunnen stellen aan mensen die iets willen bouwen, zodat er voldoende parkeergelegenheid is. Daar komt het op neer. Ik denk dat ik daar dan eigenlijk alle vragen mee heb het woord. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Niesen, u heeft het woord voor de tweede termijn.

Mevrouw Niesen RB: Maar voor nu, dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik zie toch graag nog een nieuwe mail richting de fractie van Rijswijks Belang, zodat zowel de heer Weterings, als mevrouw Kames, dit nog even op hun gemak kunnen bestuderen. In ieder geval, bedankt daarvoor.

De voorzitter: Ik zie de wethouder knikken en met die **toezegging** mag ik daarmee concluderen dat het dan als **akkoordstuk** naar de raad toe kan? Ja, dat is het geval, dan gaan we door naar het volgende agendapunt, dat is het raadsvoorstel Bod Rijswijk voor de nieuwe woningmarktafspraken.

## **9. Raadsvoorstel Bod Rijswijk voor de nieuwe woningmarktafspraken**

De voorzitter: de heer Wit (GL).

De heer Wit GL: Zoals verwacht is er weinig nieuws te melden over het lot van de gemeente Rijswijk aangaande de woningmarktafspraken bij het bestuurlijk tafel Wonen. De gemeente laat het doek vallen voor mensen die zijn aangewezen op sociale huur en momenteel nog niet de mogelijkheid hebben gehad om een woning te bemachtigen. Dat is jammer. Ik heb de regionale woonvisie, zoals 2021 er nog maar eens bij gepakt en daarin staat vermeld dat de toegenomen druk op de sociale woningmarkt, vraagt om een woonbeleid dat is toegespitst op de sociale doelgroep. Het kan verkeren. Bij een aanloop naar de voorliggende woonvisie afgelopen jaar nog werd gesproken over een daling van het percentage van 52% in doelgroepenvoorraad naar 48% in het kader van het meer evenwichtige scenario, wordt nu al gesproken van 43%. Hoe verklaart de wethouder deze forse stap naar beneden? Met het bod dat de gemeente Rijswijk neerlegt ondermijnt het de regionale ambitie uit 2017 om te komen tot een sociaal woningbeleid. Toegegeven, een aantal gemeenten in de regio dient echt aan de bak om haar percentage op te krikken, dat zal ik zeker niet ontkennen, maar om met de woorden van het AD te spreken: Rijswijk maakt het helemaal bont met een bod van 101 goedkope huizen tegen opgave van 490. Kan de wethouder in relatie tot het voorgaande nog aangeven wat Rijswijk haar positie in de regio nu eigenlijk is? In het raadsvoorstel staat nog wel een zin die mij zorgen baart, namelijk: het bod is afgestemd met de woningcorporaties en de huurdersorganisaties, waarbij deze afstemming niet geleid heeft tot overeenstemming tussen de drie partijen. De reden hiervoor is het meningsverschil dat bestaat over het aantal te bouwen sociale huurwoningen. Het afgelopen jaar heeft de wethouder de raad verzekert dat de corporaties positief staan tegenover de beoogde visie en de weg die het college hiermee inslaat, maar klaarblijkelijk is dat op het moment dat de boter bij de vis moet in het geheel niet meer het geval. Wat betekent dat voor Rijswijk? En voor de wachtlijsten en de doelgroepenvoorraad, wat zijn de gevolgen voor de op stapel staande projecten als corporaties niet achter het beleid van de gemeente staan? Neem als voorbeeld de wijk Te Werve. De ambitie is het terugschroeven van het aantal woningen en een aantal sociale huurwoningen met als doel, onder andere, om de diversiteit in de wijk te vergroten. Prima streven, maar als deze woning niet ergens terugkomen, in hoeverre loopt deze ambitie van het college dan uiteindelijk gevaar?

Ik vind het uiterst zorgelijk dat de gemeente met een bod naar de bestuurlijke tafel gaat waar haar eigen corporaties niet achter staan. Ik hoor graag van de wethouder hoe het kan dat het niet mogelijk is gebleken om op één lijn te komen, in tegenstelling tot eerdere berichtgeving. Voor zover mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de heer Hoek. Gaat uw gang.

De heer Hoek WIJ.: Bedankt voor het woningaanbod. Wij. is van mening dat we balans moeten vinden in het woningaanbod, zowel binnen Rijswijk als binnen de regio, in samenhang van het aanbod wat Rijswijk heeft en de samenhang met de regio. Dat zie je onder andere terug in de toewijzing van de statushouders. Wij. Rijswijk is dan ook benieuwd hoe het bod van Rijswijk past in die van omliggende gemeenten. Sluit Rijswijk aan? Doen we ergens, of lopen we achter op omliggende gemeenten. In het bod wordt een aantal concrete acties genoemd, daar zijn we heel blij mee, met die concrete acties. Wat we hier missen, maar misschien is dat al allemaal opgelost, is de aanpak van het onderhoud uit het zwartboek. Weet de wethouder misschien wat de tussenstand hiervan is? Dan hebben we nog een vraag wat wordt bedoeld met meerdere woonvormen realiseren in Te Werve? Komen hier andere woonvormen dan er nu al staan? Is het bekend wat voor soort huizen hier dan komen? Wanneer kunnen we behoefteonderzoek naar de verschillende woonvormen verwachten en hoe gaat dit anders zijn dan de woonmonitor van 2019? Dan staat onder het kopje reactie op alle handelingsperspectieven dat de afspraken gaan veranderen met de woningbouwcorporaties. Hoe staan deze corporaties hierin? Hoeveel sociale huur gaan we nu precies bouwen? Er wordt veel gesproken over een balans vinden in het aanbod van woningen. We vragen ons dan af van ja, hoe ziet die balans eruit, wat zijn dan precies de ambities voor de verdeling tussen sociale huur, starterswoningenhuur, middensegmenthuur en alle koopsectoren? Tot zover mijn eerste termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de heer Loof.

De heer Loof VVD: Voorzitter, de VVD Rijswijk heeft een aantal vragen over het woonbod. Wij vroegen ons af of dit het definitieve bod is naar aanleiding van de besprekingen met de gemeente en provincie Zuid-Holland. Of er verschillen zitten tussen het conceptbod en het definitieve bod? Zijn die verschillen er, waarom zijn die er en hoe zijn deze dan tot stand gekomen?? Wij horen ook graag wat de reactie was van de provincie Zuid-Holland en de andere gemeenten op het conceptbod van Rijswijk. Wij hebben al eerder, of in ieder geval het raadslid Oelen, heeft al eerder bij de behandeling over het conceptbod wat vragen gesteld en daartoe geen antwoord op gekregen, dus ik probeer gewoon nog een keer. Waarom wij meer bouwen, als Rijswijk, dan waar wij gehouden aan zijn? Dit heeft een enorme impact op onze organisatie, de stad in het algemeen. Waarom beperken wij ons niet tot de opgave waartoe wij gehouden zijn? Waarom doen wij meer dan nodig is? Wij vroegen ons af hoe het proces verder gaat. Als de raad hiermee instemt, is dit dan wat is, of kan er nog op worden geacteerd door provincie of andere organisaties? Even kijken. Nou, dat was een deel van de vraag. Dan vroegen wij ons nog af, in het stuk zag ik een zin staan, volgens mij was dat pagina 5. Het kan zijn dat ik hen verkeerd heb geïnterpreteerd, maar daar stond de zinsnede woningbouw biedt een verdienmodel. Nu snap ik dat er perspectief moet zijn voor ondernemers om überhaupt te willen gaan bouwen, maar het voelt toch een beetje als een rare zin. Woningbouw zou niet enkel een verdienmodel moeten zijn. Woningbouw is geen melkkoe. Ik vroeg me een beetje af wat deze zin precies inhoudt. Op pagina 7 en 8 staat aangegeven dat echt alles moet meezitten om deze opgave, nou ja, eigenlijk voor elkaar te krijgen. Ja, dit is natuurlijk niet realistisch, dus ik vroeg mij af, wij vroegen ons af als VVD Rijswijk, wordt er ook rekening gehouden dat dit niet het geval is? Of zit er gewoon, als het ineens misgaat, één van de vele punten, dan voor een voldongen feit en stort alles in elkaar? En verder wordt er nog wat gezegd over het plan om zelf wat te gaan bouwen, als

Rijswijk. Nou, dat is op zich prima dat dat wordt neergezet, maar het wordt wel gepresenteerd als iets wat al in gang is, terwijl er natuurlijk nog wordt geschreven aan een business case voor het woonfonds, dus we vroegen ons af waarom wordt dat al neergezet alsof dit hele plan al voltooid is, terwijl het nog in de kinderschoenen staat? Dat waren voor nu mijn vragen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar mevrouw Niesen.

Mevrouw Niesen RB: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook Rijswijks Belang heeft natuurlijk een aantal vragen over dit raadsvoorstel. We kunnen onder andere lezen dat Rijswijk tot het jaar 2030, dat betekent nog 9 jaar, 5700 nieuwe woningen aan de voorraad wil gaan toevoegen. Daarmee levert Rijswijk van de totaal 9 gemeentes de grootste bijdrage aan deze opgave en daar hebben we toch een aantal vragen over. Ik ga ze langzaam stellen, zodat de wethouder voldoende ruimte heeft om mee te schrijven en de beantwoording dan in het eerste termijn afgerond kan worden, zodat we dit kort en bondig kunnen houden. De vraag is hoeveel is er inmiddels al gebouwd van die tegen 5700 woningen in Rijswijk? En waarom is de verdeling niet gelijk, of eerlijk verdeeld in deze regio? Waarom moet Rijswijk überhaupt de grootste bijdrage gaan leveren? Aansluitend, op dit, is er überhaupt ruimte nog om in Rijswijk te bouwen? 5700 woningen is niet niks. U geeft aan in het voorstel en ik citeer, zo krijgen de Rijswijkers in cruciale beroepen, onderwijs, zorg en politie, meer mogelijkheden om wooncarrière te maken in Rijswijk en dus in de gemeente te kunnen blijven wonen. Einde citaat. Waar gaat u dit op toetsen? Of is dit al getoetst? Hoe gaat u dat waarborgen met de regionale afspraken en welke garanties gaat u nu geven? Voorts hebben wij de vragen ook nog krijgen Rijswijkers voorrang op deze nog te bouwen woningen? Met in het achterhoofd dat er op 1 juli 2020 nog steeds 6495 Rijswijkse woningzoekenden stonden, of wellicht misschien wellicht nu nog, staan ingeschreven voor een woning in Rijswijk. 6495 Rijswijkse woningzoekenden. Zijn deze mensen in beeld? Zijn deze mensen betrokken in dit raadsvoorstel, zijn zij überhaupt kanshebber in dit voorstel? Zo niet, waarom niet? Graag een reactie hier ook op van de wethouder. Verder het volgende, bent u het met de fractie van Rijswijk Belang eens dat we eerst onze lokale problemen moeten oplossen, met betrekking tot de woningnood en dat deze ruim 6495 Rijswijkse woningzoekenden eerst moeten helpen aan een woning, voordat wij de andere 8 gemeentes gaan faciliteren. Zo nee, dan hoor ik graag waarom niet. Als laatste, voorzitter, en daar rond ik af voor mijn eerste termijn, klopt het dat er in het eerste voorstel niks over de mogelijke consequenties staat voor de infrastructuur binnen onze gemeente, bezijden de bereikbaarheid van onze gemeente? Wat we ook nog missen is, er wordt niks geschreven over het behoud van onze groene gemeente met haar ecologische waarden. Komt dit nog in een later stadium? Graag hier ook een reactie van de wethouder. Voorzitter, dit is het voor mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dan gaan we door nog steeds met de bespreking van het bod dat er ligt over de nieuwe woningmarktafspraken en door naar de heer Veerman. Gaat uw gang.

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter. Ook wij hadden inderdaad nog een aantal vragen. Rijswijk mag, als je kijkt naar het bod dat er ligt, zakken in het percentage sociaal. Dat wordt dus ook erkend door de regio. Andere gemeenten mogen stijgen en moet daarom relatief meer sociaal gaan bouwen, dat doet ons op zich ook deugd. Gezien het verleden. Dit bod is input voor de regionale afspraak. Mijn vraag is wie gaat deze afspraak monitoren en wat is de rol van de provincie? Wij hebben met de provincie gesproken, ze zouden een duidelijke rol nemen. Ik ben heel erg benieuwd naar die rol die zij ook gaan nemen. Gaat de provincie handhaven en zorgen dat de gemeenten met te weinig sociale woningen wel genoeg gaan bouwen, want dat is toch wel één van de problemen die zijn geconstateerd de afgelopen periode. D66 en Wij. Rijswijk vindt dat er minimaal 30% sociale voorraad moet zijn voor een gezonde en gemêleerde stad, waar iedereen recht heeft op een woning en ook daadwerkelijk toegang tot zo'n woning. In deze nieuwe afspraken is er verder sprake

van een nieuwe definitie. Vroeger hadden we het over 30, tegenwoordig hebben we het over 52%. Op zich niet heel erg mis, maar nu zien we ineens dat percentage van 52 ook zakken naar 43% in de doelgroepenvoorraad. Wat is deze toekomstige 43% nu volgens de oude definitie? Zijn we nu van 30 ineens gezakt naar 20%? Daar ben ik even benieuwd, misschien kunt u daar een antwoord op geven. U heeft ook de projectlijst toegevoegd, bedankt voor het toevoegen daarvan. Daar is het bod ook op gebaseerd. Had ik alleen een vraag daarover. Het valt op dat de twee projecten al gerealiseerd zijn, dat zijn de Idenburglaan, onder andere, daar zijn inmiddels 42 woningen gebouwd en daar wonen mensen al, die heel gelukkig zijn, volgens mij, met hun nieuwe woning, en ook de Benedictuslocatie is al helemaal overboekt. Ik heb daar misschien later in het vragenuurtje ook nog even een vraag over. Wat is de denkwijze rond deze gerealiseerde projecten mee te nemen in dit bod, voor de toekomstige te bouwen woningen? Wat zit erachter, waarom is dat meegenomen? Ook staat er, en dat is mijn laatste vraag, ook staat er in deze dat er 22 woningen worden gebouwd op de Godfried Bomansstraat. Bewoners hebben zich al bij ons als partij gemeld met zorgen over de bouw en de vorm van het gebouw dat er nu komt te staan en over de doelgroep die er komt. Kunt u daar iets meer helderheid over geven? Dat zijn mijn vragen, dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de heer Van der Meij.

De heer Van der Meij GBR: Voorzitter, dank u wel. Dank u wel voor het eerste voorstel met betrekking tot het thema wonen wat we nu op de agenda hebben staan. De nieuwe woningmarktafspraken, bod van de gemeente Rijswijk, dat is volgens mij wel een unicum, want ik kan me niet eerder herinneren dat de raad actief betrokken wordt in de vorm van een raadsvoorstel als het gaat om woningmarktafspraken in de regio. Terwijl wij al sinds jaar en dag in de regio samenwerken, in eerste instantie vanuit het stadsgewest Haaglanden en na opheffing van het stadsgewest Haaglanden aan de Bestuurlijke Tafel Wonen als het gaat om het thema wonen in de regio Haaglanden. Eén van de krachten wil ik toch benoemd hebben, van de Bestuurlijke Tafel Wonen, is toch het regionale woonruimte verdeelsysteem, wat we met 7 gemeentes en de corporaties actief in de regio Haaglanden hebben afgesproken met elkaar. Dat ertoe leidt dat wij, als je het vergelijkt in Nederland, weliswaar een hoge wachttijd kennen ten aanzien van woningzoekenden, maar door het goed werkende systeem de laagste wachttijd kennen in Nederland, en dat mag toch ook wel eens gezegd hebben, als het gaat om woningzoekenden naar een sociale huurwoning. Dat maakt ook dat het sociale woningvraagstuk geen Rijswijks vraagstuk is, maar een regionaal vraagstuk, waarbij Rijswijk haar aandeel levert, maar ook de andere gemeentes verwacht worden een aandeel te moeten leveren. Deze afspraken laten daar nadrukkelijk nu een weerspiegeling zien van, ja, de course focus, zo wil ik het nadrukkelijk noemen, die het huidige college nu heeft gelegd op de woonvisie die eerder in 2015 is vastgesteld, en waar nu een actualisatie zo meteen ook voor ligt aan de raad, waar dit stuk een uitvloeisel van is. Ik denk dat het goed is om die focus nu ook te gaan leggen, om nu ook duidelijk te maken in de regio dat ons regionaal aandeel ten aanzien van het sociale woningvoorraad meer dan bovengemiddeld is en dat we omwille van het kunnen blijven van een gezonde gemeente, meer evenwicht moeten krijgen in onze woningvoorraad, waarbij we dus vanzelfsprekend met dat als gevolg van, opnieuw focus moeten gaan leggen op de middeldure huur, op die middeldure koop, wat ook zal moeten bijdragen aan een stuk doorstroming vanuit de sociale huur. Dus, wat dat betreft kan Gemeentebelangen Rijswijk zich goed vinden in het voorstel wat nu voorligt en ik ben ook erg benieuwd naar de reactie van de wethouder in relatie tot hoe dit bod gaat vallen in de regio, want uiteindelijk zullen we met elkaar in die Bestuurlijke Tafel Wonen tot één regionaal bod moeten komen richting de provincie. Ja, als gemeentes moeten we daar eensgezind optrekken en niet elkaar de tent uitvechten, om het maar even plat te slaan. Als het gaat om sociale woningbouw merk ik wel in alle stukken dat er tamelijk nogal rigide gesproken wordt, weliswaar nu wel verbreed in de definitie naar doelgroepenvoorraad, waarbij er met name ook sociale koop, of sorry, bereikbare koop, en de sociale huurwoningen in eigendom van particuliere

beleggers betrokken gaat worden, maar ik kan me best voorstellen, en een aantal van ons, mijn collega raadsleden, hebben een bijeenkomst bij mogen wonen van Steenvlinder, waarin gesproken is over innovatieve woonconcepten. Waar wij naar hybride sociale huur, bereikbare koopwoningen, zeg ik maar, een presentatie over gehad hebben, waar woningzoekenden aan het begin van hun carrière, van hun wooncarrière, geholpen worden aan een huurwoning, gefinancierd vanuit een vehikel, zo noem ik het dan maar eventjes, waarbij ze in het begin van hun wooncarrière een sociale huurprijs betalen, maar later als ze verder carrière maken, in de gelegenheid worden gesteld om die woning te kopen, waarmee tijdelijk eventjes in een huurniveau, in een sociale huurniveau zit, maar waar je later toch op termijn ook in kopen terechtkomt. Ik wil het college vragen om een reactie of zij openstaat om dergelijke woonconcepten, innovatieve woonconcepten, en of het nou van Steenvlinder is of van een andere initiatiefnemer, dat maakt me niet uit. Op het moment dat zich dergelijke planconcepten ter tafel verschijnen. Dus niet denken vanuit een hokje sociaal of vanuit vrije sector, maar vooral denken van wat draagt het uiteindelijk bij aan de doelgroep en wat draagt het op termijn bij aan die evenwichtige samenstelling die wij in onze woningvoorraad willen hebben? Daar ben ik heel benieuwd naar. Daarnaast, dat is, ja, ook een onderdeel. Ik zie wel dat de corporatie nu volop inzetten op renovatie en verduurzaming van de bestaande voorraad. Ik zie dat er ook afspraken over worden gemaakt. De vraag is even aan het college of zij vindt dat die afspraken nu voldoende hard zijn en dat het college nu ook ziet dat corporatie eigenlijk met terugwerkende kracht de afspraken die er zijn vanuit het verleden al lang en breed gemaakt zijn, die daadwerkelijk ook zichtbaar aan het invullen zijn. Ik zie hier en daar wel complexen, maar heeft het college hetzelfde beeld dat ik heb, een andersoortig beeld, dat we op schema liggen of daarop achterliggend? Ja, daarnaast is het ook heel belangrijk om corporaties te betrekken, als het gaat om de cohesie in de wijken. Dat is met een verandering van de Woningwet in het verleden een beetje een ondergeschikt kindje geworden. In het verleden, door die verandering in de woningwetgeving werden corporaties teruggeworpen op hun oorspronkelijke taak. Zorgen voor huisvesting. Maar alles wat in hun wijk gebeurt, als het gaat om samenhang, cohesie, ja, dat werd daarmee het kind van de rekening. De vraag is in hoeverre het college daar nu toch wat afspraken over kan maken met de corporaties, want op dit onderdeel de corporaties op hun onderdeel verantwoordelijkheid en op hun bijdragen te wijzen als het gaat om het zorgen voor wijken die met elkaar samenhangen, dat mensen niet achter de gordijnen in de armoede of in eenzaamheid zitten, ook een steentje daaraan bij te dragen, dat we naar gezonde wijken toe gaan. Nou, voor de rest kom ik nog terug bij het volgende raadsvoorstel als we het hebben over de actualisatie van de woonvisie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Kooy.

De heer Kooy: Natuurlijk een hele goede ontwikkeling is voor Rijswijk. Voor de rest, de heer Wit gaf het ook al aan, de inhoud van het bod qua hoogte kunnen we ons niet in vinden, dat is natuurlijk een politiek punt, maar de raad in zijn wijsheid heeft besloten bij meerderheid dat we geen sociale woningbouw meer zouden moeten gaan doen. Dan krijgen we dit soort gedrocht, eigenlijke voorstellen. wat volledig krom is, recht proberen te praten. Daar hebben we ook een hele interessante voorlichtingssessie over gehad waar ook een professor was uitgenodigd in dit domein. Die is ook zeer verhelderend bezig geweest en dan moeten we toch eens beginnen met een aantal spraakverwarringen de wereld uit te helpen. Het Bod sociale woningen en wat de professor ook aangaf, die zou alleen eigenlijk DAEB-woningen mee moeten tellen, algemeen economisch nutwoningen. Dat zijn de woningen in bezit van eigenaren die zodra het vrijkomt ook weer onder de wetgeving, onder de huursubsidienormen desnoods, weer terug op de markt zet, want de markt is erg veranderd. We kunnen ons rijk rekenen met de 52%, maar de werkelijkheid is dat we net boven de 30% zitten en van die 22% die in het eigenlijke vrije gebied zit, zodra er een huis vrijkomt komt, komt hij niet, bijna niet meer, maar het is een uitzondering, terug in die sociale huurgrens. Ik heb het zelf meegemaakt met het kan appartementencomplex

voor mijn moeder, die helaas laatst overleden is. Er komt een huis vrij die voorheen onder de € 600 per maand wordt '...' gaat '...' voor € 1200 per maand uit in de vrije sector. Daar zit de eerste vraag in voor de wethouder: mag een huis wat tot nu toe onder de huurgrens werd verhuurd, niet door een woningcorporatie, mag die zomaar boven die huurliberalisatiegrens, die vrije grens, worden . Dat is wat er nu plaatsvindt. Dan hebben we ook in het overzicht betaalbare koop. Dat overzicht is uit 2019, tenminste, toen is hij opgesteld. Het zijn CBS-getallen van voor die tijd. Toen deze cijfers uitkwamen, ruim een jaar geleden, ben ik er geweest om de opsteller eens te bellen en te vragen waar komen deze cijfers vandaan? Het zijn oude CBS-getallen omdat wij geen actuele getallen konden aanleveren. Den Haag kan dat wel met een druk op de knop en onze partnergemeentes weten ook heel goed dat als wij het hebben over betaalbare koop tot 180.000 eur deze markt ook eigenlijk niet meer beschikbaar zijn. Ook dat weet ik uit ervaring dat de prijzen ontzettend gestegen zijn de afgelopen tijd. Banken voorspellen dat die groei nog doorgaat. Dus dit voorstel rekent zichzelf heel erg rijk en daar heb ik een probleem mee. Naast het punt dat we dit eigenlijk niet zouden moeten voorstellen, wil je werkelijk met zo'n bod naar je buurgemeenten gaan en dan nog serieus genomen worden? Durf je daarna nog een gesprek te hebben over een tunnel op de Beatrixlaan, als je deze cijfers in een andere discussie gaat neerleggen? Het is in de regio al lang en breed bekend dat Rijswijk net boven de 30% sociale woningen zit en dat we eigenlijk niet meer willen bijbouwen, is de uitspraak van het college in de gesprekken. Ik ben ook benieuwd wie met droge ogen dit soort cijfers, ik heb ze hier voor me, durft voor te lezen. Daarvoor heb ik nou problemen met het raadsvoorstel zoals die voorligt. Ik moet me als raadslid voegen bij het besluit wat is aangenomen, over wat willen wij voor de toekomst, maar daar blijven we ons tegen verzetten inhoudelijk, maar met dit stuk kunnen wij dan naar de gemeentes gaan? En dan vraag ik me toch af: moeten we dat willen? En dat moet ik aan onze collega raadsleden vragen. Moet je dat wel willen? Maar dat wordt dus een politieke vraag, want het zijn nu de vragen aan de wethouder. Ik wil toch nog even de vraag die Marco voorbereidde, de heer Wit moet ik zeggen, voorbereidde van de wethouder horen. Wat vinden onze partners in de sociale woningbouw ervan? Wat vindt Rijswijk Wonen ervan? Wat vinden de andere wooncorporaties, volgens u, van dit voorstel? En dan heb ik me hierbij, voor de eerste ronde, even beperkt tot een aantal technische vragen die ik eerst beantwoord wil hebben. Voorzitter, weer terug naar u.

De voorzitter: Oké, het was verstaanbaar. Het is nog wel even een tip voor iedereen die op de thuiswifi zit en daarbij een slechte verbinding heeft, u heeft ook allemaal een iPad in bruikleen van de gemeente waarin een 4G kaartje zit. Wellicht dat overstappen daarop enige soelaas biedt in uw verbinding, mocht uw thuisnetwerk het niet goed doen. Dan gaan we door naar de heer Cupedo.

De heer Cupedo BvR: Dank u wel, voorzitter. Beter Voor Rijswijk is content met het raadsvoorstel, zo krijgen de Rijswijkers in cruciale beroepen onderwijs, zorg, en politie meer mogelijkheden om wooncarrière te maken in Rijswijk en dus binnen onze gemeente te kunnen blijven wonen. Middenhuur is daarbij een onmisbaar onderdeel van een gezonde lokale en regionale woningmarkt en krijgt prioriteit. Voor Beter Rijswijk is dit een belangrijk punt. Tot slot, voorzitter, verder is het een goede zaak dat we ook bestaande plannen van sociale woningbouw vast te houden. Het aantal gaat zelfs toenemen, lokaal maatwerk werkt. Dat hebben we gemerkt bij de 199 woningen die binnenkort worden gevuld op de Benedictuslocatie. Collega Veerman refereerde er zojuist ook al aan. Onze zorgen gaan wel uit naar de claim van het Rijk om statushouders op iedereen voorrang te geven, woningzoekenden hebben het nakijken. Tot zover mijn eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Ik ben ook maar overgeschakeld inderdaad naar mijn iPad, want de computer viel ineens helemaal uit de verbinding. Ik weet niet wat er is vanavond in Rijswijk met het internet, maar het gaat

niet goed. Voorzitter, vanuit het CDA kan ik zeggen dat wij zeer tevreden zijn met dit woonbod. Ten eerste omdat het volledig is opgesteld in de lijn van de wens van de raad, een meerderheid van de raadsessie zoals die afgelopen twee jaar een paar keer besproken zijn. Wat dat betreft complimenten. Ten tweede omdat ik denk dat we als Rijswijk enorm trots mogen zijn. Als je ziet wat we in totaal toevoegen aan de woningvoorraad, ook de komende jaren nog. Dat is, als je kijkt naar de vraag die vanuit de VVD werd gesteld, waarom bouwt Rijswijk eigenlijk nog meer dan waartoe we gehouden zijn? Als je de kranten erop naslaat en je hoort de minister van Volkshuisvesting erover spreken, dan is het zo dat overal in Nederland geschikte bouwlocaties worden gezocht om de woningnood te ledigen. We zitten echt in een rampscenario en daarom is het zo mooi, daar mogen we trots zijn in Rijswijk dat wij daar ons aandeel meer dan goed aan leveren. Dat is te danken aan de vooruitziende blik van vorig college en vorige wethouders, zoals de heer Mateman, die de locatie RijswijkBuiten is gaan ontwikkelen. Dus ik denk dat we, in tegenstelling tot een paar andere sprekers, enorm trots mogen zijn op dit woonbod. Ja, als de heer Kooy zegt ja, wat vinden andere gemeenten in onze regio hiervan? Dan zou ik zeggen van nou, dat vind ik niet zo belangrijk, ik vind het belangrijk wat wij vinden van het woonbod waar andere gemeenten straks meekomen. Wij hoeven ons nergens voor te schamen. Als je kijkt naar de afwegingen die we hebben gemaakt om tot de verdeling sociaal en vrije sector te komen, dan zijn er straks nog wel discussies over bij de nieuwe beleidsnota. Ik denk dat het in ieder geval niet zo is, zoals de heer Wit zegt, van laten we hiermee het doek vallen voor mensen die afhankelijk zijn van de sociale huur. Ik denk nou juist het punt was, bij deze afweging, dat we ons willen opstellen voor mensen die nu in Rijswijk in een sociale huurwoning wonen, het zwartboek dat we daarover hebben gemaakt, waar de heer Hoek net nog naar refereerde. Het is dus prima dat corporaties zich nu, wat meer nog dan in het verleden, gaan concentreren op renovatie. Wat zou het mooi zijn als de wethouder daar binnenkort ook tot nieuwe prestatieafspraken met de corporaties komt. Want de prestatieafspraken vanuit het verleden die laten zien dat de woningen die daarin stonden voor een deel concreet konden worden gemaakt, maar voor een deel ook gewoon niet konden worden waargemaakt door de corporaties. Daarom is het zo van belang dat we ook een kans geven om die renovatie in te gaan halen, want wij zijn hier, wij zitten hier in de eerste plaats voor onze Rijswijkse bewoners. En om de financiën van onze gemeente gezond te houden hebben we ook een gezonde verhouding sociaal en vrije sector nodig. Nog los van alles wat we daarover kunnen vertellen van de enorme behoefte om de dramatische ontwikkelingen in die sociale sector in het middensegment, maar daar komen we misschien bij het volgende agendapunt op. Ik zou de wethouder willen vragen ga vooral zo door met dit bod en ik hoop op veel succes in de regionale afhandeling en daar heb ik wel vertrouwen in. Dank u wel.

De voorzitter: Dan als laatste de heer Jense.

De heer Jense OR: Voorzitter, vooropgesteld dat we in Nederland heel veel woningen extra nodig zijn, moeten we niet verbeelden dat we in Rijswijk dat één, twee, drie kunnen oplossen. Daar heb je tout Nederland voor nodig om dat te doen, onverlet de moeilijkheid voor bouwlocaties om die te vinden. Ik kan mij goed vinden in de differentiatie zoals die wordt voorgesteld, dat zal u niet verbazen. Dat hebben we ook vanaf het begin af aan betoogd dat wij van mening zijn en ik hoor graag de reactie van het college, of het klopt dat dat de Partij van de Arbeid-vertegenwoordiger zegt we zitten nog maar net boven de 30% sociale woningbouw. Mijn mening is toch wel een andere. Vervolgens wil ik wel waarschuwen voor datgene wat de CDA-vertegenwoordiger zegt we doen eigenlijk meer dan zou hoeven. Laten we dan wel waken, want financiën zijn belangrijk, differentiatie in woningen is belangrijk om die financiën op orde te houden, ook voor de huidige inwoners, maar wat natuurlijk ontzettend belangrijk is ook de leefbaarheid in Rijswijk, dat we die handhaven. Wat bedoel ik daarmee? 5700 woningen, laat gezegd zijn dat die voor Onafhankelijk Rijswijk niet een heilige moeten zijn, die 5700. Het moet zeker niet betekenen, als partijen kiezen om een locatie waar vertegenwoordigers hardnekkig roepen dat ze iets wel of niet willen, of dat betekent dat we in het evenwicht

dat we zoeken van het aantal te realiseren woningen, elders dan maar extreem extra stapelen. Dat moet niet aan de orde zijn, voorzitter, en ik hoop ook niet dat dat de bedoeling is en gaat gebeuren. Enige tijd geleden zag ik een programmaatje op de televisie waarin iemand suggereerde dat ook eens gekeken zou moeten worden, maar daar heb je de wet voor nodig, wat het betekent als je de samenlevingsregels zou veranderen, wat dat betekent in de opbrengst van woningen, of mensen nog steeds zeggen als ik daar niet extra voor belast wordt, wil ik best wel bij mijn nieuwe of toekomstige partner gaan samenwonen, waardoor weer een woning vrijkomt op de woningmarkt. Dat zijn natuurlijk geen honderdduizenden, maar elke woning telt, wat in de regio toch al snel op wellicht een paar honderd woningen. Voor zover even dit gezegd hebbende. Nog even terug rond om het stapelen wat ik zojuist heb gezegd, daarmee duid ik natuurlijk het gebied rondom de Boogaard. Dat je in de Boogaard hoogbouw pleegt en kunnen plegen ter vervanging van winkelpanden en kantoorpanden, dat is een goed gegeven, daar staan we ook vierkant achter, maar gaan schuiven met wegen om dan nog eens een keer 1500 woningen bijvoorbeeld extra te kunnen bouwen, verwijs ik erop dat in eind zeventig... Nee, tachtigerjaren, eind, nee ... Begin tachtiger jaren 1500 woningen van tafel gingen die nu in corporaties wilden bouwen tussen de rijbanen van de Beatrixlaan en die werden toen bestempeld als uiteindelijk niet verstandig om dat te doen, niet sociaal in zo'n druk gebied. Dat betekent nog steeds hetzelfde wat ons betreft, die zou je daar niet moeten realiseren. Voorzitter, tot zover, dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de eerste termijn van het college, wethouder Besteman. Gaat uw gang.

Wethouder mevrouw Besteman: Wat voorligt, het woonbod aan de regio om te komen tot nieuwe woningmarktafspraken in deze regio Haaglanden. De samenwerkende gemeenten, dat zijn er 9 in Haaglanden, werken samen met de corporaties. Die zijn verenigd in de Sociale Verhuurders Haaglanden, de huurdersorganisatie, en de provincie Zuid-Holland, zetten zich gezamenlijk in voor een goed functionerende woningmarkt in de regio. Daarom maken we met elkaar de nieuwe woningmarktafspraken. Daar vallen infrastructuur, etcetera, onder Rijswijks Belang vroeg naar buiten, dit gaat echt om de woningmarktafspraken en de heer Van der Meij noemde dat ook al in zijn bijdrage. Waarom doen we dat, dat gezamenlijk en in de regio? Allereerst natuurlijk om de regionale opgaven in gezamenlijkheid aan te pakken en te zorgen voor voldoende woningen. Een tweede belangrijke doelstelling is ook, als het gaat om de doelgroepenvoorraad, om in gezamenlijkheid te komen tot een betere spreiding van die doelgroepenvoorraad. De afspraken die er in de regio zijn dat gemeenten die een hogere doelgroepenvoorraad hebben mogen dalen, gemeenten die een lage doelgroepenvoorraad hebben moeten stijgen. Dus dat is wat er nu voorligt met het tweede bod. Ik zal zo nog even ook op het proces terugkomen, want ik denk dat dat ook wel even belangrijk is. Als we kijken naar de verschillende gemeenten in de regio staat Rijswijk in de top drie van grote doelgroepenvoorraad en daar blijven we ook in, ook na dit tweede bod. Dus ik denk dat dat iets is wat ik absoluut wil benadrukken vanavond. Rijswijk heeft een enorm groot aandeel doelgroepenvoorraad en we blijven ook in de top drie van die 9 gemeenten na dit bod. De heer Kooy haalde professor Boelhouder even aan. Ik heb hem ook gehoord en gesproken. Ik heb ook gehoord dat hij heeft gezegd dat het belangrijk is ook om de gemeenten die moeten stijgen met hun doelgroepenvoorraad aan te spreken op het nakomen van die stijging in de afspraak in de regio, dus dat ben ik ook zeker van plan te doen en dat is ook mijn boodschap iedere keer in de regio. Overigens, samen met mijn collega in Den Haag, die ook hoog zit in de doelgroepenvoorraad, die samen met Rijswijk in de top drie staat, overigens samen met Delft. Dan ga ik ook even naar de fractie van GroenLinks, de heer Wit. Ik denk dat zijn betoog ook aansluit bij wat de Partij van de Arbeid bij monde van de heer Kooy inbrengt. Ik begrijp dat u zegt het bod is te laag. Ik begrijp dat vanuit uw optiek en sociale achtergrond, of politieke achtergrond, heel goed, maar ik wil daar toch iets op zeggen, want het toevoegen van meer sociale nieuwbouw lost het probleem op de woningmarkt niet op. Het probleem op de woningmarkt is heel erg groot. Het is crisis, we lezen daar elke dag berichten over de kranten. We horen daar zo'n beetje elke dag berichten

over in het journaal. Meer bouwen lost het probleem niet op, want we zitten namelijk ook met een probleem niet alleen met lange wachtlijsten in de sociale sector, dat ben ik meteen met u eens als u dat als argument aandraagt. We hebben ook veel mensen die scheef wonen. We hebben mensen die niet kunnen doorstromen naar passende woningen. Denk aan de senioren, denk aan de groep middeninkomens die nu nergens terecht kunnen. Dus meer sociaal lost het probleem niet op, maar wel meer balans in de woningvoorraad en het aanbod dat we in Rijswijk hebben. We moeten op zoek wat mij betreft naar problemen waarbij het mes, de oplossingen, naar twee kanten snijdt, niet aan één kant. Dus dat is waarom het bod er nu ligt zoals het er nu ligt. Als het gaat om de relatie met de corporaties en de huurorganisaties daar hebben we meerdere malen mee gesproken, ook over dit bod, maar ook in het kader van de actualisatie van de woonvisie. Daar zullen we zo nog met elkaar het gesprek over voeren. Is het inderdaad zo dat de corporaties en de huurdersorganisaties niet achter dit bod staan, in de zin dat zij het noodzakelijk vinden om meer sociaal toe te voegen. Ik begrijp het ook wel vanuit hun optiek. Ik ben het daar vanuit het college alleen, zit ik daar anders in en dat zult u misschien ook begrijpen. Vanuit het college zijn de, staan we voor de opgave om goede en passende betaalbare woningen te vinden, aan te bieden voor alle groepen. Dus niet alleen de lage inkomensgroepen, maar ook de middeninkomensgroepen. Er staat ook in de leefbaarheid van de stad zo goed mogelijk te houden en dat is overigens, het laatste een gezamenlijk doel, daar vinden wij elkaar vrijwel naadloos. En dat is ook ... Nou ja, het gezamenlijk doel waar wij ook de komende tijd op inzetten. We zorgen samen voor het wijd aanpakken en wijd vernieuwen zodat ook die leefbaarheid waar ook de heer Jense over sprak, goed op orde blijft en ik hoop voor ons. Dat even, voorzitter, in zijn algemeenheid. Ik zal voor de volledigheid ook de fracties nog aflopen. De heer Hoek, van de fractie van Wij. heeft mij gevraagd naar hoe zit het nu met het zwartboek, onderhoud en Te Werve onder andere. Hij heeft daarnaar gevraagd. Dat is dus één van de zaken die u daar zo nog over komen te spreken, daar ga ik vanuit, want het gaat om de actualisatie van de woonvisie. Dat is één van de belangrijkste pijlers in die actualisatie, inzetten op wijkaanpakken en wijkvernieuwing en dat doen we samen, niet alleen met de corporaties, maar ook met sociale instellingen op het gebied van zorg en welzijn, omdat daar ook die sociale component, waar de heer Van der Meij ook al over sprak, enorm belangrijk is. Nou, we bouwen inderdaad naar behoefte en betekent dat we toevoegen datgeen dat gaat en daar zullen we zo ook nog verder over doorpraten, maar dan in de actualisatie van de woonvisie heeft u kunnen zien dat bijvoorbeeld meerdere segmenten enorm achterblijven in Rijswijk. Dat is dan ook een andere belangrijke focus voor de komende tijd, als het aan het college ligt. De heer Loof, van de VVD, heeft mij gevraagd is het nu het definitieve bod? Nou, dat is het inderdaad. Het is het tweede bod. Er zitten inderdaad kleine verschillen in de relatie met het eerste bod, onder andere de Bomansstraat is nu toegevoegd. Dan heeft de heer Loof ook nog een opmerking gemaakt over waarom bouwen we eigenlijk meer dan we geacht worden te doen? Nou, ik denk dat de heer Van Enk dat ook heel duidelijk heeft gezegd, er is woningnood, er is gewoon crisis op de woningmarkt, dus ik zie het ook als onze maatschappelijke taak om daarin te doen wat we kunnen. Ook als Rijswijk en ook als dat dus iets meer is dan zou moeten, volgens de berekeningen. Over het proces, voorzitter, kan ik het volgende zeggen: de 9 biedingen van de gemeente en de input daarvan worden verwerkt tot een eindrapport en daarmee worden samen de nieuwe woningmarktafspraken gevormd. Volgens de planning rondten we dat af zo'n beetje net na de zomer. Dat is nu de verwachting. Als het gaat om het bouwen en alles moeten meezitten heeft de heer Loof gezegd, om al die woningen toe te voegen. Dat klopt inderdaad, we zijn natuurlijk altijd afhankelijk van invloeden op de markt en ontwikkelingen die daar plaatsvinden en dat heeft ook gewoon invloed op onze ambitie mogelijkerwijs. Het woonfonds, zeg ik nog even tegen de VVD, is inderdaad in ontwikkeling, in onderzoek. Dat is ook iets wat in de actualisatie van de woonvisie genoemd staat, het onderzoek bevindt zich in een afrondende fase en we zullen daarom 20 mei met de raad ook over doorpraten. Dan heeft de heer Loof nog gevraagd naar wat bedoelt u nu eigenlijk met de woningen als verdienmodel? Nou, om een voorbeeld te geven is het bijvoorbeeld zo dat de ontwikkelaars vragen om bijvoorbeeld te investeren in de openbare ruimte, zoals gedaan is in het Havenkwartier door collega Van de

Laar. Dus dat is even ter illustratie een voorbeeld in het Havenkwartier. Rijswijks Belang, mevrouw Niesen, heeft ook gezegd ja, dat is een grote ambitie inderdaad, al dat toevoegen van die woningen. Nou, ik denk dat ik wel genoeg heb gezegd over die woningnood en de nood is hoog. De hele regio, maar het is feitelijk al veel breder dan de Randstad zo langzamerhand. Als het gaat om sociaal en het voorrang geven, heeft mevrouw Niesen ook naar gevraagd. Nou, ik kan daar ook eigenlijk ook heel kort over zijn, want als het gaat om het lokaal maatwerk en dus die voorrangsregels zetten we die zo maximaal mogelijk in. Dat blijven we ook doen. Als het gaat om het woonfonds zijn we nu nog aan het onderzoeken, maar proberen we ook te kijken hoe we dan kunnen omgaan met die toewijzing van de woningen. Dus ook daar is alles opgericht om ook dat goed te regelen. Ja, nou ja, Rijswijk is eerst. Ja, nou ja, als het kan binnen de regels uiteraard wel, maar het is toch ook gewoon een regionale woningmarkt en een regionaal woningverdeelsysteem en daar zitten we ook gewoon mee. Daar houden we ons natuurlijk ook aan. De fractie van D66 heeft mij gevraagd wie gaat deze afspraken monitoren, die nieuwe woningmarktafspraken? Dat zijn de regio, de corporaties en de provincie en de provincie monitort ook en spreekt ook gemeenten aan die de afspraken niet halen en wat kan de provincie dan doen? Ja, ze zullen in eerste plaats, zeg ik tegen de heer Veerman, in gesprek gaan met die gemeente, maar heeft ook als laatste instrument om, nou ja, het niet meewerken aan het bestemmingsplan van gemeentepannen niet mogelijk te maken. Dan nog even over percentages en die oude percentages, de heer Kooy heeft het ook over de 30% gehad. Ja, dat zijn percentages die we nu niet meer gebruiken. We zitten nu aan de definities vast zoals die zijn afgesteld, afgesproken in de regio, dus daar houden we ons ook aan vast. We gaan nu als Rijswijk van 52 naar 43% en, nou ja, dan zitten we daar nog mee in de top drie, zoals gezegd. Als het gaat om de projecten die al gerealiseerd zijn, heeft de heer Veerman mij nog gevraagd, waarom telt u die mee in het bod? Nou, dat is omdat we dat hebben afgesproken dat projecten, nieuwe projecten, vanaf 2019 mee kunnen tellen in het bod.

De voorzitter: Er is een interruptie. De heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: dank u wel. Ik ben even heel verbaasd over dat de huidige normering van 30% sociale woningvoorraad niet meer geldig zou zijn in de normering. Ik heb de laatste tijd herhaaldelijk gevraagd van wat is er nog geldig? De huidige afspraken. De huidige afspraken is 30% sociale woningbouw, of DAEB-woningen in de definitie, en nu zegt u dat dat niet de afspraak is. Heb ik dat dan goed verstaan, dat dat niet meer zou gelden op dit moment, of bedoelt u het toch anders?

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Dank u wel, voorzitter. Nee, we rekenen met percentages waarin inderdaad woningen zitten waarin de particuliere huur onder de 720 in zit en waar ook de goedkope koop tot 180.000 wordt meegerekend en dan doelt u dus op de percentages die ik ook net benoemde. Ik ga nog even door met de heer Veerman en zijn vraag over de Godfried Bomansstraat. Even kijken, u heeft mij gevraagd van nou, kunt u wat meer helderheid geven over de doelgroep die daar zou komen te wonen? Nou, dat kan ik op dit moment nog niet. De bedoeling is om daar appartementen te ontwikkelen die geschikt zijn voor alle doelgroepen. Nou, in zijn algemeenheid, maar dat is nog even de stand op dit moment. De heer Van der Meij heeft gesproken over de focus en de, nou ja, op maat genomen naar de woonvisie, als ik u goed heb beluisterd. Nou, ik ben het van harte met hem eens dat we inderdaad focus moeten hebben en daar ook oog op de bal moeten houden, want dat is denk ik nodig in deze crisis op dit moment. Ook de heer Van der Meij vroeg mij hoe gaat dit nu vallen in de regio? Nou, dat is natuurlijk lastig te voorstellen. Ik heb geen glazen bol, maar wat ik u toch zeg is als ik kijk naar de cijfers en de biedingen die de gemeenten hebben gedaan zijn er gemeenten die moeten groeien in hun doelgroepen voorraad toch over het algemeen groeien die gewoon te

weinig. Dat is wat mij ook, nou ja, ingeeft waaronder we die totale opgave niet helemaal kunnen halen. Dus ik denk dat daar met name de focus op is en ook in een eerdere reactie heeft de provincie daar natuurlijk ook al een opmerking over gemaakt en vastgesteld dat de gemeenten die moeten groeien gewoonweg te weinig groeien. Dus we zullen daar in de regio zeker ook het gesprek nog in het vervolgtraject erover voeren, wat mij betreft. De hybride vormen en de innovatieve woonvormen waar de heer Van der Meij over spreekt, spreekt mij zeker ook aan. Ik geloof ook heel erg in nieuwe concepten van doorgroei of, nou ja, hybride mogelijk maken van wonen, dus ik wil daar zeker mee aan de slag, ook in het vervolgtraject en dat, nou ja, ik weet niet of je daar precies een toezegging op wil, maar dan heeft u die bij deze. Dat geldt ook voor de wijkaanpak die u noemde, daar zullen we nog komen over te spreken in het volgende agendapunt. Nou, de heer Kooy begon positief, ik heb gelukkig zijn positieve opmerking ook gehoord. Our House, ja, daar zijn wij natuurlijk allemaal heel erg blij mee. Ja, de definities die gebruikt worden, nou die heb ik net gegeven. Het is niet alleen de DAEB-woningen, maar ook de particuliere huur onder de 720 en de koop tot 180. Er is 30% sociale, is niet meer uitgangspunt, maar rekenen volgens de nieuwe definities. Nou, we zitten hoog, als het gaat om de doelgroepenvoorraad, als Rijswijk en we blijven hoog. Dat heb ik u al eens vaker gezegd nu. De fractie van BVR is content heb ik gehoord. Nou, dat is altijd heel erg fijn. En dat heb ik ook gehoord van de fractie van Beter Voor Rijswijk. Nou, dat kan ik in feite alleen maar onderstrepen als ik kijk naar de Benedictus dan is dat toch heel erg goed gegaan voor zover we daar al alle informatie over hebben.

De voorzitter: Wethouder Besteman, er is een interruptie. Van de heer Kooy. De heer Kooy, gaat uw gang. Kort, graag.

De heer Kooy PvdA: Heel even kort. Ik miste toch wat antwoorden, terwijl de wethouder gepasseerd is in het lijstje. Specifiek om de vraag van als je niet een woningcorporatie bent en je verhuurt een woning en je gaat de huur verhogen, mag dat zonder toestemming? Als hij daarmee buiten de grens gaat. En de tweede vraag was: wat vinden onze wooncorporaties, om de woningbouwverenigingen, nu volgens u van dit voorstel? Misschien dat u dat nog even toe kunt lichten voor de tweede ronde.

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, voorzitter, dat klopt inderdaad. Goedkope particulier mag inderdaad boven de huurtoeslaggrens uitkomen en als het gaat om het standpunt van de corporaties heb ik het denk ik heel duidelijk gezegd. We vinden elkaar als het gaat om de wijkaanpak en ook als het gaat om toevoegingen in het middensegment. Daar komen we, denk ik, zo bij het volgende agendapunt nog over te spreken. Dus daar ben ik ook heel erg blij mee. Het CDA is tevreden. Ja, het is inderdaad uitvoeren van het standpunt van de meerderheid van de raad. Net als de heer Van Enk ben ik ook blij op wat we kunnen doen in Rijswijk, aan het ledigen van de woningnood, want die is inderdaad heel groot. Ik denk ook dat we daar met elkaar heel trots op moeten zijn. Tot slot, voorzitter, tegen de heer Jense, ja, we zitten qua in de doelgroepenvoorraad hoog in Rijswijk en dat blijven we ook als het gaat om de lege gemeenten. Ik ben het van harte met u eens dat als u zegt we moeten oog houden voor leefbaarheid en dat is ook waarom we die focus daarop hebben gelegd in de actualisatie van de woonvisie. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dan is er vast nog wel behoefte aan een tweede termijn. Probeer daar niet te veel in herhaling te vallen en dan geef ik, ik ga gewoon het rijtje af, dan ga ik eerst naar de heer Wit. Gaat uw gang.

De heer Wit GL: Ja, voorzitter, dank u wel en ook de wethouder bedankt voor de antwoorden. Ja, het zal niet als een verrassing komen dat ik het natuurlijk niet op alle punten met u eens. Ik ben wel blij dat u inderdaad de pressie op de gemeenten in de regio legt die achterblijven in hun woningvoorraad, sociale woningvoorraad,

om daar wat aan te doen. De provincie, het Rijk, alles wat u kan aangrijpen om daar die druk te voeren. Gebruik dat, want dat is echt een zorgelijk punt. Ik denk dat we dat met z'n allen wel kunnen onderkennen. Er zijn wel een aantal punten die bij mij nog even zijn blijven hangen en het belangrijkste is toch eigenlijk wel die percentages. Ik wil niet te veel op cijfers gaan zitten, maar als we in een jaar tijd van 52 naar 48 en vervolgens eigenlijk naar 43% gaan, denk ik waar is die laatste 5% dan ineens verdwenen? Is dat alleen maar het gevolg van de motie die is ingediend vorig jaar? Dat zou dan wel een behoorlijk heftig gevolg zijn. Dus die graag nog even uitleggen. Ja, doorstroming heeft u het ook over. Ja ik hoorde Rijswijks Belang even kort zeggen dat dat er 6495 woningzoekenden zijn die op een wachtlijst staan in Rijswijk. Of dat zo is, ik heb die cijfers even niet direct paraat, maar die gaan de doorstroming echt niet oplossen, dus dan zou je toch echt wel wat moeten doen aan de onderkant van die lijst. Dus echt woningen bijbouwen blijft dan toch ook wel een zeer belangrijk onderdeel van die opgave. Ik heb een aantal, ongeveer anderhalf jaar geleden toen we nog bij elkaar konden komen, laten informeren over doorstroming bij een aantal van de grote corporaties in deze regio en daar wordt toch ook wel aangegeven dat die doorstroom eigenlijk helemaal niet zo heel erg slecht loopt. Dus ja, als u zegt dat dat niet zo is en dat daar gewoon grote hiaten ontstaan, dan zou ik daar toch nog eens een keer wat verdere informatie over willen. Zullen we ook ons licht bij de corporaties nog wel eens opsteken daarover. Het is prima dat we in de top drie blijven zitten, dat begrijp ik ook gezien de enorme hoeveelheid sociale woningbouw die wij in de jaren 50,60 tot aan 80 hebben bijgebouwd, dus dat is niet zo vreemd, maar dan hebben we het over percentages. In absolute zin wat we nu toevoegen ja, daar blijf ik bij, dat vind ik echt ver onder de maat. Maar goed, nogmaals, dat is iets wat we in de komende jaren de gevolgen van zullen zien. Ik hoop alleen dat we ook oog hebben voor die grote groep mensen die nog steeds wel proberen om in Rijswijk te blijven en die mogelijkheid niet hebben als we niet die woningen, die goedkope voorraad aanvullen. Ik wil het daarbij laten. We gaan straks nog even verder met een ander onderwerp, dus bij deze mijn tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Even aan iedereen die in de vergadering is in tweede termijn alleen een handje opsteken mocht u willen interrumpen of iets van die orde of dergelijks hebben. Ik ga u allen langs, dus ik ga door gewoon de volgorde en ga door met de heer Hoek. Gaat uw gang.

De heer Hoek WIJ.: Dank u wel. Ja, het bod van Rijswijk, uitgaan van eigen kracht, is altijd goed, dus ik ben ook zeker wel blij met dat we daar ons mannetje staan in de regio. Ik begrijp dus dat het eindbod van de regio er ook aankomt. Ik ben dan wel benieuwd hoe dat eruit komt te zien. Het is alleen wel bijzonder dat we dit nu niet mee kunnen nemen in onze beoordeling, zeker omdat het zo samenhangt met het bod van de omliggende gemeenten. Er was net een vraag van hoe gemeenten gehouden kunnen worden aan hun bod. Kan de wethouder misschien nog specifiek consequenties noemen voor gemeenten die zich dan niet aan afspraken houden? Ik weet niet of die er zijn. Wat betreft het zwartboek en de woonvormen in Te Werve, ik noem het hier omdat er al een aantal concrete acties gemeld worden in het toepassen van woonvormen in Te Werve zo specifiek benoemd zijn. U geeft aan dat het straks aan bod komt, maar ik ben toch benieuwd of u nu vast antwoord kan geven. Nu of over een halfuur maakt op zich niet zo heel veel uit, behalve dat ik nu de vraag stel, en ja, de visie gaat over een visie en niet over een specifieke acties. En tenslotte zou ik nog willen aanhaken op het plan om cruciale beroepen meer mogelijkheden te bieden. Ik ben even benieuwd of dat juridisch ook kan. Tot zover mijn tweede termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dan naar de heer Loof.

De heer Loof VVD: Dank u wel, voorzitter. En ook via u dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Een aantal punten nog. Ik weet niet of ik het niet heb gehoord of dat het antwoord, of dat het niet was

beantwoord, maar zou de wethouder nog kunnen zeggen wat de reacties van de provincie en andere gemeenten waren op het conceptbod? Kan zijn dat ik het over het hoofd heb gehoord, maar graag dan nog eventjes een herhaling. Nou, de wethouder gaf aan waarom er meer wordt gedaan dan nodig, daarbij verwees ze naar de beantwoording van de wethouder Van Enk, ik bedoel raadslid Van Enk, natuurlijk. Dat de woningnood heel hoog is in de regio dat snap ik, is ook zo, maar dat is het punt niet, dat was het punt niet van de vraag. Het gaat er meer om kan de organisatie het aan, kan de stad het aan? Hoe kijkt de wethouder daarnaar? Kan de organisatie het aan om meer te doen dan nodig is? En graag daar een concreet antwoord op. Dat zit ook een beetje in samenhang met de andere vraag die ik stelde over dat alles moest meezitten. De wethouder gaf aan dat dat natuurlijk invloed heeft op de ambities, dat is logisch, maar ook daar wordt er op voorbereid voor als het eventueel misgaat. Verder in het algemeen is de VVD Rijswijk het wel eens met het bod, ziet in bouwen in het middensegment en dat is hard nodig. Dus tenzij er nog van alles gaat veranderen zijn wij het eens met het bod zoals het er nu ligt en kan het wat ons betreft als hamerstuk naar de raad. Dan had ik nog een kleine opmerking, want net hoorde ik als het goed is de heer Van Enk zeggen dat RijswijkBuiten een CDA-plannetje was destijds, maar ik kom niet in de leeftijd van meneer Van Enk in de buurt, maar zelfs ik weet wel dat dat van VVD-wethouder Van Putten kwam. Dus even nog hier ter rectificatie. Dank u wel, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we door naar mevrouw Niesen, in tweede termijn. Heeft u een bijdrage?

Mevrouw Niesen RB: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, toch een tweede termijn helaas. Ook ik heb wat antwoorden gemist of misschien niet gehoord, ik was ook aan het switchen met mijn device, want ik zit inmiddels op mijn iPad, op uw advies. Ik mis eigenlijk het antwoord op hoeveel woningen er inmiddels gebouwd zijn van die 5700 woningen in Rijswijk. Ik ben wel overigens blij te horen dat de wethouder het er mee eens is dat de Rijswijkse inwoners die op zoek zijn naar een huis zeker als eerste aan de beurt moeten komen. Ik mis een stukje antwoord op de vraag hoe het zit met de infrastructuur binnen onze gemeente. Het loopt hier al over van verkeer en dergelijke en daarnaast ook de ecologische waarde van onze gemeente. Gaat die niet eraan, blijft het behouden of komt daar zelfs nog versterking in? En ik mis nog een stukje ... Even kijken, want in het voorstel stond dat de cruciale beroepen die krijgen hier ... Ik moet hem heel even zoeken hoor, maar in ieder geval kwam het erop neer dat de cruciale beroepen ook recht hebben op een woning, of tenminste kunnen blijven wonen in ons gemeente. Is dit getoetst of moet er nog worden getoetst en hoe verhoudt zich dat tot de regionale afspraken? En de garanties, kunt u daar garanties nog aan geven? Dank u wel.

De voorzitter: Dat kwam helemaal helder over qua beeld en geluid. De heer Veerman.

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter en dank u wel wethouder voor het beantwoorden van deze vragen. Ik hoop dat deze verbinding ook iets beter is in de iPad. Het is goed om te horen dat de provincie druk op andere gemeentes gaat uitoefenen en dat het ook consequenties betekent als daar niet voldoende aan de eisen die wij gezamenlijk stelt hebben als 9 gemeentes. Dat was bij de vorige woningmarktafspraken nog wel eens een manco, dat daar eigenlijk weinig aan gedaan werd, dus daar zijn we blij mee. Wat ook beter geregeld is, is dat de DAEB-woningen, zeg maar, als we het over de middenhuren hebben, dat die nu goed omlijnd staan in deze woningmarktafspraken. In het vorige overleg of de vorige afspraken die we gemaakt hebben was dat toebedeeld aan een aantal gemeentes en daar hoorde Rijswijk in eerste instantie niet toe. Het is goed om te horen dat we daardoor betere doorstroming kunnen laten plaatsvinden hier in Rijswijk en daar ook te kunnen bouwen waar het nodig is. Dus dat is goed om te horen. Straks met de woningbouw, het volgende onderwerp, zal ik nog even verder terugkomen op de doelgroepen en de woonvisie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij GBR: Voorzitter, dank u wel. Even een reactie op de heer Loof. Het is wel zo netjes om naast de heer Mateman, de heer Van Putten, ook de heer Jense en Bolt te benoemen als initiator een destijds van het college van RijswijkBuiten, dat even voor de geschiedenis en annalen. Voorzitter, dank u wel, wethouder voor de beantwoording op de vragen. Het doet mij in ieder geval deugd dat u openstaat voor het toepassen van hybride huurvormen zoals het concept van Steenvlinder. Naast het feit dat het ook mensen helpt die tussen wal en schip aan de onderkant van de markt zitten, die nog aan het begin van hun wooncarrière staan, helpt het ook gebieden als het Havenkwartier te branden, waar ik me niet kan voorstellen dat je daar al initieel met hoge middeldure huren kunt komen, op het moment dat je daar nog in een gebied in ontwikkeling zit. Dus het mes kan daarmee in meerdere kanten op snijden. Voorzitter, u, wethouder, u zei in uw bijdrage en ik snap dan ook de, zeg maar, de wat terughoudende reactie van de woningcorporatie en huurdersorganisatie op ons woonbod. Want die zien natuurlijk ook in de regio en dat is ook sinds jaar en dag het geval, dat Rijswijk toch één van de betere spelers in het speelveld is ten aanzien van het nakomen van de convenantafspraken als het gaat om de sociale woningbouw ten opzichte van andere gemeentes. Die tendens is helaas nog steeds zichtbaar dat wij nog steeds ook op het gebied van de sociale woningbouw, op het gebied van de DAEB-voorraad het beste jongetje van de klas zijn. En voorzitter, het mag toch niet zo zijn dat dat als andere gemeentes niet bijpassen als het gaat om de doelgroepen er weer naar Rijswijk gekeken gaat worden, omdat wij, en ik ben dat ben ik met de heer Van Enk eens, hier gewoon de ruimte hebben, letterlijk de ruimte hebben, beleidsmatig alreeds gecreëerd met wijken als RijswijkBuiten, maar ook met de gebiedsvisie Plaspoelpolder, Havenkwartier en de Boogaard waarbij we inmiddels ook uitvoeringsplannen voor hebben van nou, laten we dan wat andere gemeentes nalaten dan maar weer door Rijswijk laten oplossen. De rol van de provincie, die heeft natuurlijk, de heer Veerman wees er al op, van ja ze hebben natuurlijk de mogelijkheid, maar laten we wel wezen, de provincie heeft voor zover ik weet nog nooit, maar dan ook nog nooit ingegrepen in bestemmingsplannen met aanwijzingen als het gaat om u moet uw plannen aanpassen op het onderdeel sociale woningbouw. Ze hebben de instrumenten, maar ze passen dat niet toe. Ik denk dat er veel sterker en ik vraag ook aan de wethouder of zij daar vanuit de raad nog iets nodig heeft, dat kan allemaal, met een amendement of motie, om toch in de regio aan de bestuurlijke tafel de collega-gemeentes op hun verantwoordelijkheid te wijzen als het gaat om de regionale opgaven als gaat om de doelgroepen-voorraad. Gemeentes als Zoetermeer, Pijnacker-Nootdorp, Leidschendam-Voorburg moeten nu ook eens een keer met naam en rugnummer aan de bak om hun afspraken die al 20 jaar lopen, om die nou eens een keer na te lopen en niet zich door de eerste de beste geouwehoer vanuit de omgeving van oh, er komen weer teveel woningen, of het wordt te druk, dat ze dan maar weer laten lopen, laten versloffen, waardoor de regionale druk alleen maar hoger wordt en er vanzelfsprekend weer naar de top drie gekeken gaat worden. Ik vraag de wethouder heeft zij voldoende slagkracht en instrumenten voorhanden? Weet u ook hoe de provincie handelt tot op heden om de gemeentes, collega-gemeentes, serieus op hun verantwoordelijkheid te wijzen als het gaat om een regionale bijdrage? Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Kooy. In tweede termijn, gaat uw gang.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Wethouder Besteman, ook dank voor de beantwoording en de gelegenheid die u gaf om tussentijds nog even antwoord te geven. Dat geeft mij de gelegenheid om nog even te kijken of ik vragen scherp heb voor de tweede ronde. Wat we ook net weer een heel mooi betoog van mijn voorganger, die zegt wat mooi dat de provincie eigenlijk de gemeentes moet aanspreken bij het niet nakomen van hun verplichtingen van hun opgaven. Het zou toch mooi zijn als de provincie eens gaat kijken bij RijswijkBuiten bijvoorbeeld, waar we ook zelf onze bestemmingsplanen niet nakomen wat betreft de sociale

woningbouw en waar we schrikbarend achterlopen. Dat schrikbarend achterlopen verwerken we dan in cijfers van ons bod. Dus, wethouder, is het mogelijk dat er een bod ligt? Ik verdwaal steeds tussen het feit dat het gaat over afspraken voor mensen maken, mensen die onderdak nodig hebben, wachtlijsten van starters waarvan in de tijd dat u er zit, ongeveer twee jaar, de wachtlijst met twee jaar is toegenomen, voorzitter, en dat u nog zegt nee, maar dat doorschuiven werkt vlekkeloos, dat gaat helemaal goed. Of bijna helemaal goed, terwijl de analyse van ons en wat meneer Wit aangaf, daar toch heel anders naar wijst, naar kijkt. Wij hebben een hoop Rijswijkse starters die niet door kunnen starten. U had het over doorschuiven en dat is eigenlijk ook wat we met het volgende onderwerp gaan bekijken. Ja, zolang u het heeft over starterswoning die echt ruim boven de 175 euro per vierkante meter per jaar zijn, gaan de senioren ook niet doorschuiven uit de schuifruimwoningen. Wat ik verwarrend vind in deze discussie en ik hoop dat hier zo meteen ook door kunnen zetten is, we hebben het over sociale woningen en daarbinnen hebben we doelgroepen die we willen helpen. Ik ben inderdaad heel blij met bijvoorbeeld Our House, waar we een doelgroep kunnen helpen. Seniorencomplexen, of 55pluscomplexen waar mensen kunnen helpen, dat is de doelgroepen binnen het gebied sociale woningen. Daar hebben we het over en sommige groepen hebben te veel en sommige plekken hebben te veel, maar daar gaan wij vertrouwd stedelijk wonen in Rijswijk zo meteen over. Blijft nog steeds dat ik vragen heb over wat gaat dit doen voor de wachtlijsten als we dus niet meer gaan bouwen sociale woningen voor bijvoorbeeld starters? Wat gaat het doen voor de wachtlijsten, lossen we dit probleem op? Ik heb het net nog geprobeerd, maar het doet u schijnbaar heel erg veel, ja, zeer wou ik bijna zeggen, maar ik kan het niet voelen voor u, om uit te spreken wat de woningbouwverenigingen niet achter het bod voor de sociale woningen staan. En in dit stuk staat dan over onderhoud gaat voor en dergelijke. Onderhoud vinden wij ook belangrijk, maar het is wel zo dat op de dag dat wij besloten dat als Rijswijk geen woningen meer wilde bouwen, onze sociale woningbouwclubs, corporaties, gewoon in andere gemeentes wel doorgaan, omdat ze daar wel een luisterend oor vinden. Het wil dus niet zeggen dat zij dus helemaal niet meer willen bouwen omdat zij, zoals u zegt, bezig zijn met het onderhoud. Dat gaat gewoon door met bouwen. Ik ben dus daar heel benieuwd naar uw uitleg toch over hoe zij daarin staan in de sociale woningbouwmarkt in Rijswijk en dat mag u best toelichten met doelgroepen, maar laten het eerst zeggen wat het is, betaalbare sociale woningen, DAEB-woningen. En ja, kunnen we daar nog wat meer voor betekenen, voor ons Rijswijkse jeugd, bijvoorbeeld. Heeft u daar ideeën over? Dus daar graag een toelichting over en de eerdere vraag over deze cijfers zijn ontzettend verouderd, kunnen we niet echt daar een update voor doen? Dat we echt met reële getallen de discussie ingaan. Ik ben het wel eens met een aantal sprekers dat andere gemeenten rondom ons heen, ook meer zouden kunnen doen. Ik denk dat we daar allemaal wel achter staan en daar hoeven we niet dit voor op deze manier te presenteren.

De voorzitter: Er is een interruptie op uw bijdrage. De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij GBR: Ja, voorzitter, dat gaat over het begin wat de heer Kooy aanhaalde, dat wij als RijswijkBuiten ons niet zouden houden aan sociale woningbouwafspraken, zoals die in het bestemmingsplan zijn vastgelegd voor Rijswijk Buiten. Waar baseert de heer Kooy dat op?

De voorzitter: De heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Dat baseer ik heel simpel, wethouder Van der Meij, op het simpele feit hoeveel woningen zijn er opgeleverd en hoeveel sociale woningen zijn er nu opgeleverd? Dan loopt het percentage achter op de minimaal 10% die we verplicht zijn.

De heer Van der Meij: De heer Kooy, dat ben ik al niet met u eens ...

De voorzitter: De heer Van der Meij, nog een interruptie.

De heer Van der Meij GBR: Korte interruptie, korte reactie. Dan ben ik niet met u eens. Als ik gewoon kijkt naar de grondexploitatiecijfers, daar gewoon staat dat wij ons dan uiteindelijk aan de 10% taakstelling houden voor RijswijkBuiten.

De voorzitter: De heer Kooy, gaat uw gang.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, ik dank de heer Van der Meij dat hij mij gelijk geeft. Uiteindelijk gaat het misschien nog lukken, op dit moment voldoet het er niet aan en daar zou de handhaving wel eens naar kunnen kijken, of de gemeente, dat we daar wat sneller van start kunnen gaan. Dank u wel, voorzitter. Ik ben benieuwd naar het betoog van mevrouw Besteman verder.

De voorzitter: Maar we gaan eerst nog verder met het tweede termijn van het Forum, de heer Cupedo.

De heer Cupedo BvR: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de beantwoording. Beter Voor Rijswijk heeft geen vragen meer. Dank u.

De voorzitter: Nou, dat was kort maar krachtig. Dan gaan we door naar de heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Dank u wel. Ja, ik wil alleen reageren op een aantal voorgaande sprekers die het hebben over wachtlijsten en Rijswijkse woningzoekenden die in Rijswijk een woning moeten vinden. Kijk, de woningmarkt is op zijn minst een regionale markt. Daar worden dit soort biedingen ook vanuit gemeenten voor georganiseerd, omdat we een regionale woningmarkt hebben. Ik snap niet dat sprekers die het hebben over die Rijswijkse woningzoekenden het alleen maar over de gemeente Rijswijk blijven hebben. Als je kijkt naar de afgelopen decennia heeft Rijswijk sociale woningbouw gepleegd, waarin voornamelijk mensen, woningzoekenden, uit Den Haag kwamen wonen. Die hebben zich ook niet beperkt tot Den Haag en het is ook nog eens een keer niet zo, als ik de heer Kooy ook hoor, lijkt het net alsof kinderen van mensen in een sociale woning, dat die per definitie later ook een sociale woning zoeken. Dat is toch onzin? Dat is bijna stigmatiserend. Dus we moeten niet alle problemen op de woningmarkt gaan oplossen met gesubsidieerde woningbouw en zeker niet alleen maar in Rijswijk. En ja, dat is in het kort, voorzitter, waarom ik denk dat het een heel verstandige keuze is die we nu maken en dat we de regionale woningmarkt ook als verantwoordelijkheid leggen bij alle gemeenten in deze regio en niet alleen maar in Rijswijk blijven doorbouwen in hetzelfde tempo als we dat afgelopen decennia deden. Dan gaan we dat financieel en sociaal gewoon niet trekken. Wij zijn geen grote stad met een doeluitkering die de grote stad krijgt, integendeel. Wij moeten sappelen straks met de middelen die wij hebben en daarom is het zo goed dat we deze keuze maken en kiezen voor de bestaande inwoners die we hebben, om die goed te kunnen bedienen en verder voor een evenwichtig woningaanbod gaan en differentiatie in de wijk.

De voorzitter: De heer Van Enk, er zijn twee interrupties. Allereerst de heer Kooy, met een korte interruptie.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Meneer Van Enk, u stipt daar terecht een paar punten in. Een aantal feitelijke onderbouwingen. Men zoekt een woning in de straal van 5 km waar hij nu woont. Dat is ongeveer grosso modo wat 80% zoekt. Daarmee zullen inderdaad een aantal mensen ook in Den Haag komen en van Den Haag ook hier. Daarnaast wat ook steeds meer een punt wordt en gelukkig zit de wethouder Besteman ook op die portefeuilles, is dat wij ook heel vaak kijken naar sociaal netwerk en sociale ondersteuning en dat dat juist een punt is waarbij wij eenzaamheid bestrijden, dus dat mensen daar in de

buurt willen wonen waar ze tot nu toe wonen en ook een netwerk hebben en als derde punt, helaas is het nog steeds zo dat een groter deel van gezinnen waar kinderen uitvliegen, waar nu een sociale woning is dat er toch een aantal in sociale woningen terechtkomen. Er was vandaag ook een heel mooi betoog, een maidenspeech van uw collega PvdA in de Tweede Kamer, die zegt dat je echt een bijvoorbeeld moet hebben en dat je kansen moet hebben die ook gegeven worden door de maatschappij, door school, door ondersteuning. En het is heel fijn dat we dat ook kunnen doen.

De voorzitter: De heer Kooy, ik denk dat dit wel een erg lange interruptie.

De heer Van der Meij GBR: Bent u het met ons eens dat een sociale cohesie in sociaal verband ook heel belangrijk is voor de Rijswijkse mensen en dat we toch graag in onze buurt kijken?

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Het antwoord is nee. Ik kan ook een heel betoog houden in een interruptie, maar dit is natuurlijk geen vraag. Een straal van 5 km, moet je nagaan, dan hebben we het over de woningbouwproblematiek en woningzoekenden die jarenlang op een lijst staan. En dan wil de heer Kooy mij uitleggen dat als er woningen aangeboden krijgen in Leidschendam dat ze dat niet accepteren na al die jaren wachten. Daar geloof ik dus helemaal niets van. Als je kijkt dat in de vrije sector de woningprijzen in Zutphen, in Zwolle, in Enschede al enorm aan het stijgen zijn, omdat mensen steeds verder uitwijken in hun woonzoekgedrag, noodgedwongen, dan gaat er toch bij mij niet in dat we zo kneuterig aan het denken zijn en redeneren moeten blijven, zoals we dat de afgelopen decennia misschien hebben gedaan. Wij praten hierover minimaal een regionale woningmarkt en daar hoort een evenwichtig woningaanbod bij in de hele regio, maar ook in Rijswijk, al was het maar om het financiële aspect. Wij kunnen dit niet langer dragen en daar hoor ik bij de heer Kooy nooit in deze discussies een antwoord op, nooit een oplossing voor. En dat is heel bedroevend, want hij raakt daarmee helemaal los van zijn achterban. Dat ga ik hem voorspellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan is er nog een interruptie van de heer Wit, die dat vast korter kan dan de heer Kooy.

De heer Wit GL: Ja, ik ga het heel kort houden. De heer Van Enk geeft aan dat ik mij vooral, na ja, ik ben niet aangesproken, maar ik voel me wel aangesproken, dat vooral richt op de wachtlijst in Rijswijk. Ja, dat is natuurlijk niet de bedoeling. Er staan weliswaar 6495 mensen uit Rijswijk ingeschreven bij Woonnet Haaglanden, hebben we het over wel jaar vorig jaar, maar het is inderdaad waar, het is een regionale opgave. Als je al die mensen uit die andere gemeenten erbij pakt dan kom je al op iets meer mensen. Dus het is een probleem waar we gewoon overal tegenaan lopen. Het is niet alleen de Rijswijkse wachtlijsten, ze zijn overal net zo lang. Dat doet dus niets af aan het probleem wat we hebben.

De voorzitter: De heer Van Enk. Wilt u daar nog iets toevoegen.

De heer Van Enk CDA: Nee, voorzitter. Ik denk dat mijn verhaal gewoon overeind blijft en ik stel samen met de heer Van der Meij voor om dat dit voorstel te accorderen. We kunnen de discussie in de raad opnieuw doen, maar wat mij betreft mag het ook bij hamerstuk. Dank u wel.

De voorzitter: Ik heb zo het vermoeden dat niet iedere fractie zich daarin zal kunnen vinden. Dan gaan we last but not least door naar de heer Jense.

De heer Jense OR: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik wil nog een keer benadrukken dat als ik het heb over leefbaarheid dat dat betekent dat de enorme toename van het aantal inwoners van onze gemeente en het probleem van woningzoekenden nooit volledig zal worden opgelost. Dat is niet alleen mensen in Rijswijk, maar überhaupt de toevloed van mensen naar Nederland toe, waarvandaan ook, of de eigen groei. Het geeft een druk op de woningmarkt en die lossen we tot in lengte van jaren nooit volledig op. En waar ik voor waarschuw als ik het heb over leefbaarheid betekent dat niet onbeperkt maar volbouwen, vervolgens de infrastructuur daar achteraan ijlend, voorzieningen wellicht niet meer op peil en al zeker niet wijken onderling van elkaar, zeg maar, gaan mankeren wat betreft de vervoersverbindingen. Dat ben je niet bezig met één Rijswijk te bouwen. Laten we het beheerst doen en met verstand. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de wethouder in tweede termijn. Probeer het kort te houden.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, dank u, voorzitter. Ik zal mijn best doen. Ik loop de fracties langs. Ik begin bij de heer Wit van GroenLinks. Hij vraagt mij eigenlijk om al de achterblijvende gemeenten aan te spreken in de regio. Dat heb ik gedaan, dat zal ik ook blijven doen en ik hoop zeker ook op uw eigen inzet daarbij. Als het gaat om de doorstroming inderdaad, dat is wat mij betreft wel iets, daar zit wel een sleutel naar een deel van de oplossing. De vraag is alleen dan inderdaad hoe kun je die doorstroming op gang brengen? Als we kijken naar bijvoorbeeld de vergrijzing, hoe vindt een oudere nog een passende woning, als ze gaan doorstromen vanuit het sociale segment, waar vind je dan een woning in het middensegment? Daar moeten we aan werken en dan werken we aan oplossingen die een breder effect hebben. Ik hoor uiteraard wel dat de heer Wit een groot hart heeft voor de sociale huur, dus ik denk dat dat ook heel goed is. Ik deel dat ook met hen en ik ben daarbij ook niet de andere inwoners van Rijswijk vergeten. De heer Hoek, nog even over het proces de 9 biedingen van de gemeenten vormen samen de nieuwe woningmarktafspraken en de provincie gaat, naar ik vermoed, het gesprek aan, dat is ingeval de mogelijkheid die ze hebben. Als het gaat om gemeenten die zich niet aan de afspraken houden kunnen wij als provincie als uiterste consequentie ook gewoon geen medewerking verlenen aan het wijzigen van bestemmingsplannen. Als het gaat om onderhoud en daar is ook nog een opmerking gemaakt. Ja, daarover heel goed in gesprek met de corporaties. Dat geldt overigens ook voor het verduurzamen van de huidige voorraad. We vinden elkaar daar heel erg goed en hebben daar ook, bijvoorbeeld als het gaat om Te Werve, gezamenlijk een kwartiermaker al aan het werk die gaat kijken naar onderhoud, verduurzaming, wat is er nodig voor leefbaarheid, ook als het gaat om sociale cohesie waar de heer Kooy over sprak. Dus dat is allemaal in gang gezet. Tegen de heer Loof van de VVD nog even, het is nog geen reactie op het tweede bod. Alle twee de biedingen samen vormen uiteindelijk die nieuwe woningmarktafspraken. Op de vraag of de organisatie het aan kan, ja natuurlijk, dat is een van de factoren die heel belangrijk zijn in het halen van de ambitie. De provincie biedt ook ondersteuning als het gaat om capaciteit en kennis, et cetera. Dus daar als nodig ook gebruik van worden gemaakt en daar zijn ook al gesprekken over. Mevrouw Niesen, van Rijswijks Belang, heeft mij nog gevraagd hoeveel van de woningen zijn nu al gebouwd. Het zijn er 700. Infrastructuur et cetera zit niet in het bod, dit gaat echt alleen over woningen en de nieuwe woningmarktafspraken. Nou, tegen de heer Veerman ook nog even over de acties die de provincie kan inzetten. Ja, de heer Veerman loopt een beetje voor de muziek uit, want ik weet niet of de provincie op dit assortiment gaat inzetten, maar als nodig en als zij die afwegingen maken dat het nodig is om het gesprek aan te gaan met de gemeenten die achterblijven, dan zullen ze dat ongetwijfeld doen. Een pleidooi ook van de heer Veerman voor meer doorstroming. Nou, daar ben ik ook van harte voor. En de heer Van der Meij ondersteunt dat in feite ook door mij op te roepen en ook te ondersteunen dat dat we op zoek moeten naar oplossingen waar het mes aan meerdere kanten snijdt, ben ik van harte met u eens. En inderdaad, de reactie van de corporaties zijn, door de heer Van der Meij ook al, iets over gezegd wat ik kan ondersteunen. Wij nemen onze verantwoordelijkheid als Rijswijk in de regio zeker, dat hebben we in feite ook

altijd gedaan, zoals de heer Van der Meij zegt. En ja, ik ben het met de heer Van der Meij eens dat als andere gemeenten verzaken, men ook niet dan naar Rijswijk hoeft te kijken om dat op te lossen. Nee, want we maken niet voor niets die afspraken in de regio. Dus, ja, ik ben en blijf daarover het gesprek aangaan in de regio, zeg ik dan nog maar even nadrukkelijk tegen de heer Van der Meij, maar ook tegen de heer Kooy, die daarover eens een opmerking heeft gemaakt. Over doorstroming heeft hij ook een opmerking gemaakt. Mijn pleidooi was juist dat de doelstelling nodig is en dat we daar ook aan oplossingen werken. En inderdaad, de opgave zoals die voorligt als het gaat om de doelgroepenopgave, ja, dat is een regionale opgave. Ik zeg nadrukkelijk regionale opgaven, zoals ook de heer Wit en Van Enk ook hebben gezegd en inderdaad, we moeten de gemeenten aanspreken die nu achterblijven. Er zitten gemeenten op 20%, 21%, dus dat blijf ik doen en ik verzoek u daar ook een bijdrage in te leveren als dat zou kunnen. De fractie van BVR had geen vragen in tweede termijn. Nee, inderdaad, ik ben het met de heer Van Enk eens. Alle problemen op de woningmarkt zijn gewoonweg niet op te lossen met het extra bijbouwen van sociale woningen, dat lukt niet. We moeten ook op zoek naar oplossingen, die oplossingen bieden voor alle groepen inwoners. In de oproep van de heer Jense heb ik ook gehoord inderdaad het pleidooi voor leefbaarheid en ik zal het zeker meenemen en nou, we moeten door wat mij betreft met het werken aan het oplossen van problemen op die woningmarkt, maar zoals de heer Jense ook zegt, met verstand. Voorzitter, tot zover ...

De voorzitter: Wethouder Besteman, er is nog een interruptie van de heer Wit.

De heer Wit GL: Ja, een hele korte interruptie, want ik wilde echt inderdaad niet te lang maken. Ik heb nog wel een aantal vragen die niet beantwoord zijn en ik begrijp ook dat waren heel veel vragen. Ik ga ze schriftelijk naar u sturen met het verzoek om die dan voor de komende raad wel te beantwoorden, als dat mogelijk is.

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Dat is uiteraard mogelijk, **prima afspraak** zo, voorzitter. Ik was net aan het einde van mijn tweede termijn.

De voorzitter: Oké, daarmee zijn we dus inderdaad aan het eind van de tweede termijn gekomen. Als ik het zo proef zijn er wel een aantal fracties die het al als akkoordstuk door willen, maar toch genoeg fracties die het als bespreekstuk door willen laten gaan aan de raad. Ik verzoek u dan ook niet deze hele discussie nogmaals over te doen in de raad, dat kunnen we de burgemeester niet aandoen. Maar bij deze is het dus als **bespreekstuk** naar de raad. Dan wil ik nu even een kleine schorsing.

Schorsing volgt

## **10. Raadsvoorstel Actualisatie van de Woonvisie**

De voorzitter: Het laatste raadsvoorstel dat deze avond op de agenda staat. Dat gaat over de actualisatie van de Woonvisie. Uiteraard verzoek ik u om niet de discussie over het bod, over de woningafspraken, weer nogmaals over te doen, maar vooral u te beperken tot een compacte bijdrage, zodat we deze avond met z'n allen op tijd nog kunnen afronden. Dan ga ik als eerste naar de heer Van der Meij. Gaat uw gang.

De heer Van der Meij GBR: Voorzitter, dank u wel. Dank college, voor de Actualisatie van de Woonvisie, zoals die nu voorligt. Er was wel enige tijd toegezegd dat u met een actualisatie zou komen ten opzichte van de woonvisie Vertrouwd Stedelijk Wonen, zoals die in 2015 is vastgesteld. En zoals u ook in die actualisatie beschrijft is het heel goed dat er nu op bepaalde onderdelen vanuit die woonvisie uit 2015 wat meer benadruk

en wat meer focus wordt gelegd. Uiteindelijk is het ook een vertaling van de motie die raadsbreed, in 2019 geloof ik, is aangenomen om ons meer te richten op de middenhuur, de middeldure koop op te hemelen als doorstroming, op thema's als onderhoud van de bestaande voorraad, maar ook de zachte kant komt nu nadrukkelijk aan de orde, als het gaat om de leefbaarheidsaspecten, daar zijn we blij mee. Voorzitter, al door enkele partijen aangehaald in de vorige visie. Het vorige raadsvoorstel uit deze actualisatie blijkt de enorme ambitie die Rijswijk tentoonspreidt ten aanzien van haar aandeel leveren in de woningvraag in dit deel van de Randstad aanwezig is. Meer dan andere partijen hebben dat ook aangegeven, wellicht relatief gesproken meer dan andere gemeentes en dat onderschrijf ik ook van harte. Dat bewijst nog maar eens dat de propositie die wij als gemeente hebben in de regio als het gaat om onze verantwoordelijkheid nemen in onze woonopgave. Maar wonen kan niet meer zonder mobiliteit, kan niet zonder leefbaarheid. Daar waar in de vorige bestuursperiode wellicht te veel de focus op wonen en op bouwen, bouwen, bouwen stond, komen we meer en meer tot de constatering dat dat moet worden gezwaluwstaart worden met vraagstukken die samenhangen met leefbaarheid en mobiliteit. Wat dat betreft moet ik ook tot de constatering komen dat wij dat niet alleen kunnen. We hebben in onze regio ons mannetje te spelen als het gaat om het thema mobiliteit, om dat goed voor een te geven. En nogmaals, ik denk dat het belangrijk is, ik wil geen discussie beginnen over de Beatrixlaan, onder dit stuk, maar mijn dringende advies aan het college is en ik vraag ook een reactie op, om deze actualisatie van de woonvisie onder meer te gebruiken om onze propositie, onze onderscheidende propositie in de regio, nogmaals te onderbouwen dat wij op het gebied van mobiliteit de regio nodig hebben met bijbehorende financieringsmogelijkheden om ook die woningopgaven goed te kunnen laten landen in Rijswijk, want het één gaat niet zonder het andere. Het is nadrukkelijk zo, we komen later in het jaar nog te spreken over die mobiliteitsvisie, dat twee vraagstukken langzamerhand in elkaar gaan overlopen. In het stuk besteedt u ook veel aandacht aan innovatieve woonconcepten, met name de woonzorg. U schrijft ook dat uw collega in de loop van het jaar met de woonzorgvisie komt, om daar nadere duiding aan te geven en ik denk dat het goed is en ook bijdraagt aan de gewenste doorstroming vanuit onze senioren dat er goede woonzorg perspectieven worden geboden en concepten daaromtrent worden ontwikkeld. U geeft daarbij in uw nota aan daar met name te kijken naar het Boogaard gebied, om daar dergelijke woonzorgconcepten te ontwikkelen. Ik zal u ook willen vragen om bij de uitwerking van de woonzorgnota aandacht te geven aan de locatie geopperd in de landgoederenzone, die zich in mijn optiek bij uitstek leent om een dergelijk woonconcept ook te kunnen realiseren. Daar ligt een vigerend bestemmingsplan met een bouwbestemming op die locatie en ik zou u willen vragen om een dergelijke ontwikkeling op die plek ook mogelijk te maken, respectievelijk daar in de woonzorgvisie op terug te willen komen. Al met al, voorzitter, zijn wij goed te spreken over de actualisatie die nu voorligt en de focus die nu door het college is aangebracht op het woningbeleid, met de nadruk omdat nu goed te gaan zwaluwstraten met de mobiliteitsvraagstukken en daar ook in regionaal verband die positie die wij hebben, om die beter uit te nutten, maximaal uit te nutten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank de heer Cupedo.

De heer Cupedo BvR: Dank u wel, voorzitter. Met de behandeling van het vorige agendapunt heeft u al in lijn van Beter Voor Rijswijk kunnen zorgen. Beter Voor Rijswijk gaat akkoord met het raadsvoorstel. Dank u.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, ik kan eigenlijk wel helemaal instemmen met de inbreng van de heer Van der Meij, dat scheelt enorm veel tijd. Wat ik verder nog wou zeggen, ik ben nooit zo'n grote voorstander van grote dikke beleidsnota's. Dat vind ik altijd één van de charmes van het Forum Stad, in tegenstelling tot het Forum Samenleving, maar er is wel reden om deze woonvisie na vijf jaar alweer te herzien. En daar ben ik het

wel mee eens. We hebben het al gehad over de enorm sterk ontwikkelde woningmarkt en wat ik nog zelf wil benoemen is het belang dat wij nu in Rijswijk dus ook wat meer in dat middensegment gaan doen, want daar, daar gaat het grote schisma zich verder afspelen in de samenleving. Je leest in de kranten ook al analyses over de have en havenots. De starters. Je hebt of nog kans op een koopwoning, je hebt een koopwoning of je krijgt het nooit meer. Tenzij je ouders een ton bijschonken om een huis te kopen. Het zou natuurlijk prachtig zijn als we in die doelgroepen wat meer kunnen doen. Dan hebben we het nu niet eventjes meer over de gesubsidieerde huisvesting, maar dan hebben we het wel het mogelijk maken van dat middensegment, zowel in middenkoop, maar ook heel erg in middenhuur, waar mensen, of ze nou een baan hebben of niet, een goede baan of niet, alleen een huis zoeken of met z'n tweeën, gewoon totaal niet aan de bak komen in deze sterk ontwikkelende stijgende woonprijzen. Dat is iets wat voor mij ook een reden is om te zeggen nee laten we de woonvisie aanpassen en laten we de prioriteiten opnieuw vaststellen met elkaar en laten we aan dit schrijnende probleem ook in Rijswijk proberen onze bijdrage te leveren. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Mauer.

Mevrouw Mauer WIJ.: Ja, nou, helemaal goed. Dank u wel, voorzitter. We vinden het goed om te zien dat de woonvisie Rijswijk geactualiseerd wordt. Belangrijk om met de ontwikkelingen mee te gaan. In de trant van deze ontwikkelingen hebben wij wel een aantal vragen aan de wethouder. De Omgevingswet, die komt er straks ook aan. In hoeverre past de woonvisie binnen deze wet en waar moeten raadsleden precies rekening mee houden? Nou ja, over duurzame woningen, in hoeverre kunnen er duurzame huizen samengevoegd worden met betaalbare woningen voor diverse doelgroepen? Nou ja, de heer Van der Meij had het net in het vorige punt al over creatieve woonconcepten zoals kluswonen en de Steenvlinder, die kwam ook al even voorbij. We zijn het daar helemaal mee eens dat juist met dit soort concepten kansen worden gecreëerd voor starters en het middensegment. We missen dit wel nog in de visie. Nu lijkt het erop dat u positief staat om deze mogelijkheden te onderzoeken. We willen hier graag nog wel eventjes een bevestiging op. Dit was mijn eerste termijn, dank u wel.

De voorzitter: De heer Veerman.

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter. Er zijn al heel veel verbeteringen voor het nieuwe plan ten gehore gebracht. Wij als D66 zijn voorstander van het verbeteren van een aantal van die verdere plannen, ook van het aantal woningen in de middenhuur en het segment betaalbare koop. Landelijk wordt aangegeven dat hier ook een grote behoefte aan is onder de Rijswijkse bevolking. Waarom wordt gekozen om juist grotere woningen middensegment mede door het woonfonds te financieren, is één van de vragen die wij hebben, en niet het lagere segment? We hebben als gemeente een rol om woonzorgconcepten voor kwetsbare doelgroepen in alle wijken een plaats te geven, daar komt ook een nieuwe nota over uit. Doordat zij nu in de bestaande huisvesting zitten en dus niet doorstromen en geen adequate behandeling krijgen voor veel overlast kunnen zorgen in de gehele buurt en ook tot voor extra politie-inzet kan leiden. Het komt zelfs voor dat mensen zich daardoor ook steeds meer op straat belanden met alle gevolgen van dien. Dus daar moet wel even misschien wat meer vaart in gezet worden, zeker nu weer meer mensen uit deze doelgroep ook geen passende woning kunnen vinden. Eerder hebben we in de gemeenteraad gesproken over de transformatie op panden en deze in te zetten voor het flexwonen. Door het aan te geven van de locaties die niet geschikt zijn hebben we het probleem nu niet opgelost. Voor een andere groep binnen flexwonen, studenten, gaan we zoeken naar mogelijkheden op andere locaties, wat alleen maar goed is, denk ik. Maar vooral voor het scheiden is er een grote vraag naar flexwonen, zeker ook onder de Rijswijkers die door hun kinderen gebonden zijn aan deze gemeente en die dus iets zoeken om tijdelijk te kunnen wonen, of misschien al wel

voor langere perioden. Wij als D66 vinden dat de gemeente de plicht heeft om hun uiterste best doen, zodat ook deze kinderen rustig door een moeilijke periode kunnen gaan en dat dat rustig kan verlopen. We hopen dat de wethouder dat met ons eens is en misschien is het mogelijk om te onderzoeken waarbij wordt gekeken of deze bepaalde locaties misschien geschikt zouden kunnen worden gemaakt voor deze doelgroep. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Loof.

De heer Loof VVD: Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we hebben lang moeten wachten op de actualisatie. We zijn blij dat het er nu is, als VVD Rijswijk. Toen ik hem las vroeg ik me eigenlijk af waarom we hierover aan het praten waren, want ik zag dat er op pagina 2 een grote stempel stond dat hij al is goedgekeurd door de raad op 11 mei. Over drie weken dus. Dat vond ik wat bijzonder. Ik snap natuurlijk dat dit in anticipatie is omdat het misschien niet wordt goedgekeurd, maar ik zou het misschien in het vervolg gewoon weglaten. Het is niet zo netjes toe naar de raad. Het zou niet de eerste keer zijn dat een stuk tegen de verwachting in wordt weggestemd namelijk. In het stuk, nou, het is net al een beetje aan de orde gekomen, geanticipeerd op het instellen van een woonfonds, niet te prematuur of te voorbarig. Daar heeft de wethouder net antwoord opgegeven dat dat binnenkort naar de raad zal moeten komen, dus daar zijn we blij mee. In het stuk staat iets over een vorm van een zelfbewoningsplicht. De VVD Rijswijk vraagt zich af wat de gedachte hier is bij die vorm. Wat is een vorm van? Wanneer wij dat tegemoet gezien en wij willen hier graag een concrete toezegging op. In het stuk staat dat er een uitgangspunt is geformuleerd, namelijk terughoudend omgaan met woningsplitsing. Dezelfde vragen als net eigenlijk: wat is terughoudend concreet? In welke gevallen wordt er nu wel toegestaan? Maak dit graag concreet, vraag ik aan de wethouder, namens u, voorzitter. VVD Rijswijk is, zoals u wellicht al weet erg tegen het splitsen en verkameren van woningen. Er komt een verkameringverbod, staat in de actualisatie. Wat is de definitie van het college op dit begrip? Is het college bijvoorbeeld er mee eens dat als je twee of drie personen, denk studenten, in een woning plaatst die samen geen duurzaam huishouden vormen, dat er dan sprake is van verkamering? Wanneer wordt dit formeel geregeld? Ook hier graag een toezegging op, een harde toezegging, wanneer de raad deze nieuwe regels tegemoet kan zien. Nog vragen aan de wethouder of er wordt gehandhaafd naar melding en klachten op verkamering en woningsplitsing. Wat betreft flexwonen, dit wordt niet in de Plaspoelpolder toegestaan. Hier is wel behoefte aan. De woonvisie sluit ook niet, maar noemt ook geen gebieden waar dit dan wel is toegestaan. Wat zijn de gedachten van de wethouder hierover en hoe verhoudt zich dit tot de verkamering en splitsing van woningen? Wat onderbelicht is in de visie is de transformatie van kantoren en woningen, niet enkel in de Plaspoelpolder. Zou kunnen dat wij dit hier over het hoofd hebben gezien tijdens het lezen van het stuk, maar dus graag even ... Als het kan ... Als dat zo is dan horen wij dat graag en als er niks over wordt gezegd, wat is de reden dat hier niks over wordt gezegd en zou het dan niet alsnog moeten? Omgekeerd, hoe wordt er geacteerd op panden waar een kantoorbestemming op zit en waar nu bijvoorbeeld arbeidsmigranten of studenten zijn gehuisvest? Even kijken, dan nog kort een klein punt, maar ik denk wel een belangrijk punt. Aan het begin in uw inleiding van het stuk staat dat de wethouder dit alles niet alleen doet. Dat is natuurlijk mooi, moet ze vooral ook niet doen, vooral goed samenwerken met anderen. Noemt daarna een paar partners op, maar ik mis daar een grote partner, namelijk collega-wethouders. En dat zeg ik omdat dit natuurlijk niet allemaal op zichzelf staat. Je hebt infrastructuur nodig, je hebt sociale contacten heb je hierna op die nieuwe plekken waar nieuwe woningen zijn. Zorg heb je nodig, noem maar op. Waar is over het over de portefeuille heen kijken in het stuk? Dat mis ik heel erg. Het gaat heel erg echt enkel over wonen, logisch, het is een woonvisie, maar het is heel belangrijk dat er ook over de portefeuille heen wordt gekeken, zeker in de uitvoering. Dus ik hoor graag de gedachten daarover van de wethouder, de gedachten daarover van de wethouder. Staat nog een klein stukje in over dat er wordt gekeken naar de doelgroep, ook naar studenten. Als studenten zelf kan ik dat alleen maar

ook beamen, dat lijkt me ook goed. Er zijn ook vast gebieden in Rijswijk waar je dat kan doen. Het is interessant om te zien wat daar de uitkomst van kan zijn. Ik zou graag willen meegeven dat die studenten waarschijnlijk vooral dan de wens hebben dat ze goede verbinding hebben naar Delft en Den Haag. Misschien wellicht zelfs naar Leiden. Ga niet proberen om hier zo iets hups te maken in Rijswijk. Ik denk niet dat dat, dat gaat niet lukken. En neem daar ook zeker, zo, dan hou ik zeker contact met uw collega's in Delft en Den Haag en Leiden hierover, zodat zij ook kunnen aangeven dat ook juist voor studenten er mogelijk woningen komen in Rijswijk, want ik kan u zeggen dat onder mijn eigen vriendenkring in Rijswijk gewoon niet op de kaart staat, terwijl die optie er toch wel echt is. En als laatste staat erin over een meedenksessie die er is geweest waarin werd aangegeven dat er behoefte is aan een sterke regierol van de gemeente, maar ergens anders in het stuk stond er weer dat de wens was van partijen om ontwikkelaars vrij te laten. Dus hoe verhoudt deze twee zich tot elkaar? Dat waren mijn vragen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Wit.

De heer Wit GL: Ja, dank u wel, voorzitter. Wij hebben net al uitgebreid discussie gehad over het bod van de gemeente Rijswijk, richting Bestuurlijke Tafel Wonen, dus daar gaan het even niet meer over hebben, maar ik heb toch wel een sluimerend probleem ontdekt ook in deze visie en daar wil ik het toch even over hebben. Tijdens de beeldvormende sessie van 9 maart hebben we ... Is het eens goed om een keer naar iemand te luisteren die er echt verstand van heeft, namelijk professor Boelhouder. Eén van de belangrijkste waarschuwingen die hij ook gaf was om terughoudend te zijn met het bouwen van grote hoeveelheden appartementen in het dure segment. Verzadiging dreigt, dat is ook een bedreiging die op de loer ligt, gaf hij ook aan. Nu weten we ook dat er mensen zijn binnen onze eigen gemeente die juist daarin willen investeren, om de financiële positie van Rijswijk te versterken. Dat is begrijpelijk, we gaan het percentage huurwoningen dus met 4% verhogen, maar wat als dit niet die gehoopte financiële impuls is, maar juist een nagel aan de doodskest? Een realisatie van gebieden als het Havenkwartier en de Boogaard zijn essentieel voor Rijswijk, ook om de leefbaarheid in die gebieden te verhogen en dat ga ik ook zeker niet ontkennen. Maar wat als nou blijkt dat we straks te maken hebben met een groot aantal leegstaande dure appartementen? Hebben we onszelf dan niet in de voet geschoten. De visie spreekt van de mogelijkheid om woonambitie binnen de eigen wijk te kunnen hebben, doorstroming te willen bevorderen. Prima. Moeten we dan niet besluiten om nog meer te investeren in die middeldure huur en koopwoningen, maar het dan niet vanuit het lage segment eruit te halen, maar juist een aantal dure woningen, of het percentage dure woningen aan banden leggen? Juist dan creëer je de mogelijkheid om doorstroming echt een boost te geven. In de meeste van die dure appartementen zullen ook niet naar Rijswijkers gaan, want die gaan echt naar woningzoekenden buiten Rijswijk. Dat is niet erg, dat mag, maar het maakt het voor Rijswijkse woningzoekenden niet direct makkelijker. Het percentage hoeft niet te verminderen, we hoeven niet te zeggen we gaan nog minder dan die, wat is het, 24%, maar om nou nog 4% omhoog te gaan naar 28%, dan ga je toch alweer behoorlijk wat toevoegen. Het lijkt me gezien de vraag in andere segmenten, een hele grote vraag, gewoon onwenselijk. De huidige woningnood, door de huidige woningnood, ondervinden veel starters problemen op die woningmarkt. De heer Van Enk verwees naar een artikel in Trouw, have en havenots. Ja, het is voor deze groep momenteel vrijwel niet mogelijk een woning te vinden, ondanks de lage rentestanden. Dat gaan wij in Rijswijk absoluut niet oplossen, dat begrijp ik, maar waar de visie van de gemeente spreekt van focus op die middeldure woningen, daar moet je het ook goed doorvoeren. Ik wil toch wel de lans blijven breken voor die starters. De ambitie van de gemeente om zoveel woningen toe te voegen is vergaand, maar daarmee ook verstrekkend. De maatschappelijke kosten-batenanalyse van de beoogde ontwikkelgebieden wordt steeds belangrijker en die zie ik dan ook erg graag volledig uitgevoerd en ook met enige spoed richting de raad gestuurd. Ik ben wel blij om te zien dat de gemeenten kritisch kijken naar splitsingsaanvragen en onttrekkingsvergunningen. Beiden

worden met regelmaat ingediend door commerciële partijen die weinig op hebben met echt kwaliteit van wonen, maar zeker gezien het splitsingsverbod in Den Haag uitwijken, dus zo hoog mogelijke winst proberen te krijgen in Rijswijk en dat is een zeer ongewenste ontwikkeling. Dus ik ben blij om te zien dat daar stappen in gezet worden. Bij deze mijn eerste termijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: de heer Kooy.

De heer Kooy PvdA: Wethouder, dank voor het stuk. Ik zie een heleboel kopjes die we inderdaad herkennen. Ik heb ook nog wat kleine kanttekeningen in de zijkant, daar zal ik van de week nog even voor tekstueel contact mee nemen. Maar eerst gewoon even de vraag in de eerste ronde zonder al te veel van mijn voorgangers te herhalen. Inderdaad goed dat een splitsing in die eigen bewoning een keer genoemd wordt, maar hoe concreet is die? Daar had de heer Loof goede vragen over gesteld. Maar dat is wel typerend ook voor het verhaal. Weinig concreet, veel hoog over visie en daar begint mijn eerste vraag. We hebben een aantal jaren geleden een behoeftenonderzoek gedaan in Rijswijk, dat heeft u collega-wethouder toen met ons besproken en wat is een link tussen dit document en die behoefte, die woonbehoefte, die we regelmatig monitoren? Ten tweede is er natuurlijk een hoognodige vervanging van een eerdere woonvisie, maar wat is nu het doel van dit document op zich? De voorgaande woonvisie had een koppeling met de structuurvisie mobiliteit 2020 en ik denk dat het ook iets is waar de heer Jense naar zoekt, de koppeling in de integrale inpak met infrastructuur. Als dit een visie is waar we verder op gaan bouwen, gekoppeld aan een structuurvisie, dan mis ik een aantal essentiële stappen. Als het een structuurvisie is dan hebben wij meer te doen dan enkel het stukje voor de raad neer te leggen, dan zouden we of de mobiliteitsvisie, structuurvisie aan moeten passen aan de hand van deze gegevens en daar kon mijn volgende vraag vandaan, is dit het document waarmee de raad eigenlijk akkoord moet geven met die groei van meer dan 6000 woningen, want we hebben eigenlijk als raad, we horen de opgaven vanuit het land, maar we hebben hier als raad nog nooit over gebogen. En natuurlijk, op internet en Facebook zijn er een aantal gebruikers die zeggen we moeten ook best wel hard groeien, maar de vraag is ook kunnen we wel zo hard groeien? Zijn de infrastructurele onderzoeken, en dan kom ik weer terug op het stokpaardje de landelijke MER- commissie zal er dan weer naar moeten kijken, heeft die gekeken of wij deze groei wel aankunnen? Milieutechnisch, infrastructuurtechnisch en dan ook heel vaak van wat zijn de consequenties ervan en wat zijn de alternatieven? Dus dat is even de vraag van wat is de ophanging van dit document, kunt u daar toelichting op geven? Dan even het document kort doorlopen. We hebben net al stilgestaan bij de ambitie, of gebrek aan ambitie, voor de echt laagste inkomens. Dan staat er op pagina 7 we breiden de doelgroepen voorraad beperkt uit, dan hebben we het dus over, denk ik, de doelgroepen voorraad sociale woningen, en voor de rest hebben we het over de doelgroepengericht woningbouwprogramma en gaan we wel doelgroepen benoemen. Die termen moeten we echt uit elkaar gaan trekken, willen we het duidelijk leesbaar houden, zeker als we later hiernaar terug moeten grijpen. Dat werd ook net genoemd, de doelgroepen student is natuurlijk een hele handige. De burgerpeiling. Ik hoop niet dat het een enquête is die uitgezet was, want die was ontzettend eenzijdig en doelgericht, dus ik ben daar toch echt benieuwd naar wat die burgerpeiling is geweest. Ik kan er niet aan ontkomen dat we toch met het middensegment wat wij ook heel belangrijk vinden, hetzij dat we dat niet zouden willen afpakken van de laagste inkomens, dat dat een groot gedeelte luchtfietsen nog is. Daar ben ik echt benieuwd naar, die voor ons, maar voor nu ook, als ik gewoon de gegevens uit de markt erbij haal voor € 250.000 heb je tegenwoordig 50,60 m<sup>2</sup>. Dan ga je geen gezinnen doorschuiven van sociale woningen naar middenbouw. Daar ga je ook geen senioren naar doorschuiven. Daar krijg je misschien een starter in, maar de inkomsten zijn niet navenant. Dus graag daar toelichting over, gaan we dat echt oplossen met het fonds? Want anders gaan we inderdaad, zoals mijn collega Wit aangaf, echt bouwen voor toekomstige leegstand omdat we daar niet erg veel mensen in gaan krijgen. Zodra de Binckhorst bijvoorbeeld ook in ontwikkeling komt en die 10 m<sup>2</sup> meer gaat leveren voor

hetzelfde bedrag ben je elkaar helemaal weg aan het concurreren. Dus kunt u ook een blik geven over de integrale ontwikkelingen over de regio heen dan? En ik ben heel verheugd over het aanpakken van de naoorlogse wijken. Monocultuurwijken willen we natuurlijk niet, maar ik ben ook benieuwd wat het streven is naar meer verhoudingen. Dat zijn eigenlijk mijn vragen in de eerste termijn, behalve dan nog het punt dat ook wat spoedzoekers. Hebben we alleen gezegd vanuit het college dat het in Plaspoelpolder niet wenselijk is voor het vestigings- en ondernemingsklimaat, om economische gronden, maar inderdaad bij bijvoorbeeld scheidingen is het toch wel een heel belang, maar ook bij mensen als je de mobiliteit tussen woningen wil houden, is de ene nog niet opgeleverd en de andere moet je al uit vertrekken. Die spoedzoekersvraag, hoe willen we daar als Rijswijk mee omgaan? Kunt u daar toelichting op geven? Tot zover de eerste termijn.

De voorzitter: Ik kijk nog even naar de heer Jense.

De heer Jense: Heel kort, voorzitter en dan echt heel kort. Ik kan me volledig aansluiten bij het verhaal van Ronald van der Meij en dan met name ook de aandacht die hij daarvoor vraagt en die ik ook met regelmaat al heb gevraagd, de infrastructuur in alle geledingen ontzettend belangrijk om de samenhang en één en ander voor elkaar te krijgen.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de eerste termijn van het college, wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, dank u wel, voorzitter. En uiteraard ook dank aan de leden van de Raad voor de eerste termijn en de inbreng daarin. Ik loop de fracties langs, voorzitter en dan begin ik met de heer Van der Meij, van Gemeentebelangen Rijswijk. Ik proef wel ondersteuning voor de focus en de lijn in het verhaal dat voorligt. De zachte kant, leefbaarheid inderdaad, wordt ook meegenomen en dat is denk ik ook van groot belang, zeker als je kijkt naar de samenstellingen in de wijken, de naoorlogse wijken, daar is echt wel wat nodig. In propositie in de regio, de heer Van der Meij noemde die als het gaat om de grote inspanning die wij leveren, die we willen leveren als Rijswijk om die woningopgaven voor elkaar te krijgen en ook de verbinding met mobiliteit, waar de heer Jense zich ook bij aan heeft gesloten. Ik denk dat dat precies ook de lijn is waar het college nu mee bezig is en wij zitten daar ook op die manier in. Woonzorgconcepten, de heer Van der Meij noemde daar ook nog even kort iets over. Ik wil daarover opmerken dat er een woonzorgvisie aankomt, u zei dat zelf ook al. 20 mei is er een avond met woordvoerders van de gemeenteraad om input op te halen over die woonzorgvisie. Collega Bentvelzen is daar ook heel hard mee aan het werk, dus ik zou zeggen, zet die avond ook in uw agenda want ik denk dat dat ook een heel belangrijk onderwerp is. Om mee verder aan de slag te gaan. Ondersteuning vanuit de fractie van Beter Voor Rijswijk, hartelijk dank daarvoor. Uw ondersteuning hoor ik ook bij de heer Van Enk, van het CDA. Of die ondersteuning ook geldt voor de vorm dat voor ligt was, was mij nog niet helemaal duidelijk, maar dat hoor ik dan wel in tweede termijn. Als het gaat om middensegment en het pleidooi daarvoor van de CDA-fractie dan vinden wij elkaar daar naadloos. Het is een schrijnend probleem voor die woningzoekenden in dat segment. Daarom wil ik daar heel graag voor aan een oplossing werken. De fractie van Wij., mevrouw Mauer heeft gevraagd hoe zit de relatie met de Omgevingswet? Nou, die zit met name in de uitwerking. Deze visie, die nu voorligt, dat is echt een visie dus die gaat daar niet over. Als het gaat om duurzame woningen was de vraag van de fractie van Wij. aan mij niet helemaal duidelijk, maar als daar de achtergrond inzate om te zoeken en te zoeken naar mogelijkheden als het gaat om innovatieve concepten dan is dat natuurlijk een ja vanuit de kant van het college. De fractie van D66, de heer Veerman ga ik naartoe over. Ja, de heer Veerman vraagt waarom wordt er gekozen voor de bouw van grotere woningen als het gaat om het middensegment vanuit het woonfonds? Dat doen we omdat de kleinere woningen in dat segment over het algemeen minder gebouwd worden door die ontwikkelaars. Het pleidooi voor de starters en high potential heb ik ook gehoord van de heer Wit. Daar sluit ik me bij aan. Daar willen we

ook zeker ruimte aanbieden met appartementen ook in het middensegment. In ondersteuning ook voor splitsing en onttrekking en de lijn daarvan. Nou, dat is alleen maar goed om te horen. De heer Kooy komt nog bij mij langs heb ik begrepen. Nou, dat is uiteraard prima. De visie die nu voorligt, zeg ik nog even nadrukkelijk tegen de heer Kooy, is er natuurlijk ook over en zorgen voor een goede borging van het component wonen in de uitvoering. Dus onder andere in die woonzorgvisie die ik al even genoemd en de andere ontwikkelplannen. Het doel is dat we werken aan een toekomstgerichte stad met deze woonvisie en dat we een woningbouwprogramma doelgericht inzetten, doelgroepgericht inzetten. Dan deed de heer Kooy nog een verhuizing naar Facebook als het gaat om de ontwikkelingen op de woningmarkt. Dat is natuurlijk prima. Voor deze actualisatie hebben we gekeken naar de ontwikkelingen op de woningmarkt en dat is de basis geweest voor deze actualisatie. De ophanging van de actualisatie van de woonvisie, daar vraagt de heer Kooy ook nog naar, dat is natuurlijk de stadsvisie waarin groen licht ook wordt gegeven voor die groeiende woningtoename die ook gewoon nodig is als je kijkt naar de druk op de woningmarkt. Ondersteuning voor het middensegment en die lijn hoor ik bij de heer Kooy, dat is heel goed om te horen. Als het gaat om dat woonfonds gaan we daar natuurlijk mee aan de slag, zijn we mee aan de slag, maar we zijn ook het gesprek aangaan met de corporaties over dat segment en zeker ook met ontwikkelaars. Dan heeft de heer Kooy mij nog laten weten ook in de vergadering dat hij verheugd is over de wijkaanpak. Nou, daar kan ik alleen maar blij mee zijn, ik ben dat zelf ook. Ik ben ook zeer verheugd dat we daar gezamenlijkheid met veel partners aan de slag zijn gegaan. De spoedzoekers, de heer Veerman vroeg daar ook naar, maar de heer Kooy maakte daar ook een opmerking over. Daarover hebben we dus gesprekken in de regio en werken we aan een oplossing. En tot slot, voorzitter, de heer Jense heeft het warme pleidooi gedaan dat de heer Van der Meij ook deed om ook in de regio aandacht te vragen voor mobiliteit en doorstroming en dan neem ik ter harte, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik verzoek aan de heer Kooy en de heer Loof om hun interrupties mee te nemen in de tweede termijn. Dan, want daar gaan we nu naar toe.

De heer Loof: Voorzitter, het is meer ik heb volgens mij geen antwoorden gehad. Volgens mij ben ik gewoon niet aan de orde gekomen, dus of ik heb mijn naam helemaal niet gehoord, of de voorzitter heeft mij per ongeluk overgeslagen.

Wethouder mevrouw Besteman: Wat u wilt, voorzitter, maar de heer Loof heeft gelijk, ik heb zijn vraag niet beantwoord. Dus dat wil ik alsnog doen, als u mij toestaat.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang.

Wethouder mevrouw Besteman: Inderdaad. Even kijken, want ik begon met de opmerking dat de besluitvorming 11 mei in de raad zit over dit stuk. Nou, dat klopt inderdaad. Ik begrijp dat het vandaag in het stuk staat, wat u betreft. Het woonfonds is in ontwikkeling, daarover komen we 20 mei ook bij de raad terug. Dan heeft u een ontzettend belangrijk punt gemaakt over de zelfbewoningsplicht, splitsing en de verkamering. Ja, we gaan daar zeer terughoudend mee om, juist ook omdat de leefbaarheid niet verder in het gedrang willen laten komen. Als het gaat om de zelfbewoningsplicht, dan kom ik daarna de zomer bij uw raad terug. Als het gaat om de verkamering voor de zomer, u heeft een definitie gevraagd, dacht ik van de verkamering, als ik me niet vergis en dat is natuurlijk de omwenteling van een zelfstandige woning naar een zelfstandige kamerbewoning. En ja, we gaan het terughoudend doen vanwege die leefbaarheid, daar willen we toch op inzetten. Dan heeft de heer Loof ook nog gesproken over de samenwerking en hij vindt dat een goede zaak, zeker ook met mijn collega's. Dat is zeker van groot belang, dat deel ik zeker met hem. Wat er nu voorligt is een visie en ik vind het belangrijk dat die nu voorligt en dat ik daar in ieder geval voor kan zorgen dat u die wooncomponent in alle verschillende terreinen ook goed ingebed en geborgd kan worden. Ook vanuit de VVD

nog een pleidooi voor studentenhuisvesting. Nou, we zijn in gesprek met onder andere de gemeente Delft, collega Van de Laar en ik. Zoals ik net ook al zei tegen de heer Veerman in het Kesslerpark wordt daar nu ook onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor studentenhuisvesting. Tot zover.

De voorzitter: Dan gaan we naar de tweede termijn. Ik vraag u allen om het zeer kort te houden, want we zijn al best wel ver op deze avond en ik ga wel alle leden af die in eerste termijn inbreng hebben gehad. Allereerst begin ik met de heer Van der Meij, of u in tweede termijn nog een bijdrage heeft.

De heer Van der Meij GBR: Twee punten, voorzitter. Ook dank aan de wethouder voor de beantwoording. Toch ook dank voor de vragen die de heer Loof namens de VVD gesteld over de verkameringsvraagstuk en de zelfbewoningsplicht. Die was u in de eerste termijn vergeten, maar de heer Loof heeft dat keurig opgepakt, zonder afstemming vooraf. Ik wil u wel vragen, wethouder, om ook hierin nauw op te trekken met Den Haag. U heeft net als ik waarschijnlijk de nodige artikelen afgelopen week in het AD kunnen lezen. De zorgen die de gemeente Den Haag heeft met uitwassen die zich nu in bepaalde wijken aan het voordoen zijn. Beleggers die panden aan het opkopen zijn, dat gaan verkameren, verhuren. De leefbaarheid van wijken die onder druk komen te staan. Op het moment dat u daar met regels komt, stem goed af met Den Haag, dat we niet een waterbedrisico lopen op het moment dat Den Haag regels stelt en wij ons gaan met de regels zitten. En dat wij dan de problemen van Den Haag in onze wijk krijgen. Ik heb goed geluisterd naar het betoog van de heer Kooy en ik wil toch ook oproepen om concreet met amendementen en moties te komen, want dat zou waarschijnlijk een besprekingsstuk worden in de raad, om te kijken wat er in zijn visie aan de actualisatie veranderd moet worden, daar is de Raad ook voor, omdat met moties en amendementen te doen, in plaats van een betoog te herhalen vanuit het forum. Dus ik daag hem uit om met moties en amendementen te komen waar we dan serieus naar kunnen kijken. Tot zover, voorzitter en ik kijk uit naar de woonzorgvisie 20 mei, de discussie die we daarover hebben. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Cupedo, nog een tweede termijn?

De heer Cupedo BvR: Nee, dank u, voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Enk, in tweede termijn?

De heer Van Enk CDA: Ja, nog even een reactie op de wethouder. Wat ik over de nota zei, of algemene visies, daar bedoel ik eigenlijk alleen een beetje badinerend mee dat we daar natuurlijk geen direct resultaat mee zullen bespreken. Wat je merkt in deze discussie is dat er wel naar die resultaten wordt gevraagd. Zoals de heer Van der Meij net al een aantal dingen op het hart drukte daar ben ik het ook helemaal mee eens. Het is wel goed dat we die nota vaststellen, de visie. Dat we het beleid bijbuigen, dat was de strekking van de eerste termijn, dat dat hard nodig was vanwege de woningmarkt. Eén opmerking nog aan de hand van wat ik hoor van de heer Wit, wat zorgen over de dure appartementen en de heer Kooy ondersteunde dat ook. Kijk, zo'n visie voer je niet uit als gemeente alleen en het is niet zo dat we hier als een uitkomst van een politieke discussie gaan bepalen wat we huis voor huis gaan bouwen en wat voor soort huizen dat worden. Dat moet natuurlijk ook door de markt gebeuren en de markt pakt geen dure appartementen in Rijswijk op als ze denken dat ze die niet gaan verkopen of verhuren. De leegstand, ja, de angst daarvoor, ik zou willen vragen aan meneer Kooy, meldt eens, geef eens aan een paar adressen waar die leegstand is. Dan hebben we nog een mooi resultaat voor vanavond, kunnen we daar mensen blij mee maken. Ik denk ook dat de angst dat er dure appartementen niet voor Rijswijkse woningzoekenden zouden zijn, dat dat een angst is die niet terecht is, daar kunnen we elkaar echt wel in geruststellen. Ook Rijswijkse mensen die, en empty nesters bijvoorbeeld, die in een groot huis wonen zullen ook behoefte hebben een keer te gaan verkassen en als ze die stap gaan maken

en dat zou toevallig in Rijswijk zijn, dan zouden daar ook die dure appartementen wellicht heel goed voor in aanmerking kunnen komen. Allemaal gunstig, maar zoals ik zeg, daar heb je ook de markt voor nodig. We hebben de presentatie in RijswijkBuiten gehad waar we een inkijkje kregen in die marktanalyses maakt. Nou, die gaan heel erg ver, verder dan de meeste van ons zich ooit hadden gerealiseerd. Maar laten we alsjeblieft daarop aansluiten, niet allemaal denken dat we het vanuit de gemeente kunnen bestieren. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we door naar met mevrouw Mauer. In tweede termijn, heeft u een bijdrage? Nee. Dan de heer Veerman, in tweede termijn.

De heer Veerman D66: Dank u wel, voorzitter en bedankt wethouder voor het beantwoorden van de vragen. Ik had toch nog wel een kleine aanvulling, want flexwonen, als we nou hebben over die studenten, ik denk dat dat wel helemaal goed gaat komen. Ik denk dat we daar niet zo bang voor hoeven te zijn, maar ook even aanhakend over de splitsing van woningen, verkamering, dan hebben we het vooral over mensen die op een andere manier zoeken, vaak zelfs in tuinhuisjes terechtkomen in bepaalde gemeentes. Heb ik het nog even over de mensen die gaan scheiden en die echt gebonden zijn aan Rijswijk. Dan kunt u wel zeggen van ja we gaan het in de regio oplossen, maar als dat in Delft is of verder weg, dan zijn die mensen eigenlijk niet weg van hun problemen af, want ze willen graag in Rijswijk wonen zolang ze kinderen naar school toe moeten brengen en daar geen andere oplossing is. Dus ik wil toch nog even kijken of er nog een mogelijkheid is om voor die doelgroep zeker binnen de nieuwe woonconcepten die we gaan creëren om daar toch een andere oplossing voor te verzinnen dan alleen met de regio. Misschien dat de corporaties daar iets op kunnen bedenken, maar ik denk ook een andere vormen. Ik hoorde haar graag even een antwoord op. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Loof in tweede termijn. Wanneer daar behoefte aan is.

De heer Loof VVD: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook kort nog dank voor de beantwoording nog snel aan het einde van de eerste termijn. Ik ben blij dat ik goed doorhad dat ik was overgeslagen, anders zou ik ook niet goed opletten. Nog heel kort, de wethouder gaf een definitie van verkamering, dat was niet per se wat ik vroeg. Ik vroeg meer, ik gaf een voorbeeld en vroeg daarbij of de wethouder dat onder verkamering zou vallen en zou laten vallen en dat komt omdat wij het nog erg vaag vinden wat nou sommige van die terminologie rondom die woorden als verkaveling en woningsplitsing, terughoudend omgaan, ja dat is dan voor de leefbaarheid, maar wat is dan terughoudend omgaan? Even kijken. Nou ja, op die twee punten ook zou echt willen vragen en dat werd ook net genoemd in relatie met Den Haag, dat daar echt spoed moet komen. Voor de zomer, na de zomer, dat is niet concreet genoeg. Er moet echt spoed op dit punt zitten. Dus ik wil de wethouder ook echt met klem vragen om hier echt achteraan te zitten en die plannen klaar te maken met spoed, zeker omdat ze in Den Haag zo hard daar mee bezig zijn. Kort nog een vraag of er nog werd gehandhaafd naar meldingen op klachten van verkamering en woningsplitsing. Flexwonen is net aan de orde gekomen in de andere beantwoording. Korte vraag hoe er wordt geacteerd op panden met een kantoorbestemming, maar waar nu dus bijvoorbeeld studenten of arbeidsmigranten zijn gehuisvest. Hoe wordt hierop geacteerd? En de transformatie van kantoren en woningen, of dat een beetje onderbelicht was in de visie. Kan er nog wat meer informatie over in de visie, of wat meer toelichting op? Lijkt ons goed als daar wat meer over wordt opgenomen als VVD Rijswijk en dan is dit mijn tweede termijn, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Wit, kort in tweede termijn.

De heer Wit GL: Ja, heel kort, voorzitter. Ik ga inderdaad niet, wat de heer Van Enk ook aangaf, ik ga absoluut niet op de stoel zitten van professor Boelhouder. Het is echter wel een waarschuwing die komt vanuit iemand

die de markt denk ik uitstekend bestudeerd heeft de afgelopen decennia. De markt reageert op allerlei ontwikkelingen, maar de markt heeft ook wel eens de neiging om te laat te reageren, dus een gewaarschuwd mens telt voor twee, neem dat mee. En zorg dat je niet toch op een bepaald moment in de komende 10 jaar, die visie is voor 10 jaar, alsnog achter de feiten aanloopt. Maar goed, ik begrijp uw punt daarin. Ik zeg alleen maar dat we daar gewoon zekerheid over moeten blijven houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Kooy, in tweede termijn. Kort.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Om eerst even de uitdaging van aan te gaan, meneer Van der Meij, misschien dien ik wel een mooie motie in voor de uitvoering. Een schot voor de boeg is natuurlijk dat we de naoorlogse wijken meer divers willen hebben. Gelukkig is RijswijkBuiten ook een naoorlogse wijk, dus daar kunnen we mooi een motie voor indienen om daar gewoon meer sociale huisvesting te gaan realiseren, als we de andere wijken gaan afbouwen, dat we een stukje herverkaveling erin krijgen. De heer Van Enk. Ik heb een aantal adressen uit de vrijesectorwoningen tussen de 800 en € 1000 per maand die men inderdaad nu niet kwijt kan en al maanden op de markt staan. Die zijn er gewoon in Rijswijk. Vervelend, maar ...

De heer Van Enk CDA: duizend euro per maand?

De heer Kooy: 800 tot 1000 euro per maand.

De voorzitter: Meneer van Enk, graag via de voorzitter met een interruptie dan, een handje omhoog. Wel netjes aan de spelregels houden op dit late tijdstip. De heer Kooy, gaat u verder.

De heer Kooy PvdA: Dank u wel, voorzitter. Dan schuif ik even door naar de wethouder Besteman. De gesprekken met de regio over flexwonen vind ik een beetje summier. Ik ken in Rijswijk een aantal bankslapers. Een aantal mensen dat inderdaad in een echtscheidingssituatie waarvan er elke avond een matras in de woonkamer wordt neergelegd omdat er geen andere slaapplek te vinden is. Ik ken bankslapers die anders in de daklozenopvang terecht komen en daklozenopvang is ook niet gratis voor de gemeente en vele malen duurder dan gewoon verzorgen van mensen die het wel willen en kunnen en zoals de heer Veerman geeft, soms ook gewoon een nodige binding hebben met de regio, hetzij sociaal, hetzij economisch. Echter kunnen wij daar zelf nog meer verantwoording voor oppakken, dat is mijn criterium. U verwees net als onderbouwing naar de stadsvisie, maar de stadsvisie heeft ook geen enkele ruimtelijke ordening om bebouwing. Het is een mooi praatplaatje, want dit kan en dat kan. Ook daar is niet ingekeken of wij wel die groei aan zouden kunnen. Dus nogmaals even toelichting. Is dit een mooi praatplaatje of is dit echt een stukje van een structuurvisie? Want de stadsvisie wordt niet gekoppeld in de structuurvisie, waar deze staat er wel in. Dat betekent dat we of de structuurvisie moeten herzien of hier een MER moeten uitvoeren, maar zo kunnen we hem niet uitvoeren als die hier staat. Er ontbreekt gewoon stukken in. Ik heb het vermoeden dat dit een mooi praatplaatje wordt als u zegt dat dit stuk niet om de omgevingswetgeving schuiven, want dat zou juist wel moeten als die goed onderbouwd was en goed uitgezocht was, dan hebben we vast de bouwsteen. En voor de rest wordt het toch wel heel erg politiek en dat doen we volgende keer. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dan wethouder Besteman nog kort in tweede termijn en dan ronden we dit agendapunt af.

Wethouder mevrouw Besteman: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik zal mijn best doen om het kort te houden. De heer Van der Meij, u heeft mij gevraagd om op te trekken met Den Haag als het gaat om de aanscherping van de regels. We zijn daar mee in gesprek en dat houden we zeker vol. Dus ja, dat kan ik u luid en duidelijk toezeggen. De heer Van Enk heeft nog een toelichting gegeven over de vorm, zal ik dan maar zeggen. Ja,

inderdaad, die visie kan niet gewoon worden, dat is helder en daarom hebben we ook in deze actualisatie geschreven wat we dan ook gaan doen, want het zijn problemen die we moeten aanpakken wat dit college betreft. De spoedzoekers, D66 de heer Veerman heeft daar nog even een verduidelijking om gevraagd, evenals de heer Kooy overigens. Wat ik bedoelde in eerste instantie termijn was dat we in de regio gezamenlijk zoeken naar oplossingen. Dus het is niet zo dat we problemen in de regio parkeren, maar we zoeken in gezamenlijkheid een oplossing en ook met de corporaties zijn we daarover in gesprek, dus dat zal ik zeker ook voortzetten, want ik herken wel de urgentie van het probleem, zoals de heer Veerman die ook schetst. Als het gaat om de verkamering en de uitwerking daarvan, die volgt in de verordening, zeg ik tegen de heer Loof, voorzitter van de VVD. Ik hoor heel duidelijk de haast die hij daarmee wil maken. Nou, die deel ik van harte met hem, gezien de ontwikkelingen in een stad als Den Haag inderdaad, waar de heer Van der Meij al over sprak. Ja, als het gaat om verkaveling, het omzetten van naar kamers, daar zitten we gewoon een stop op als het aan dit college ligt. En een hospita met twee kamers zou dan bijvoorbeeld wel kunnen. Maar goed, dat is al heel erg in de uitvoering. De waarschuwing van de heer Wit die heb ik gehoord. Ik zal hem zeker ter harte nemen en waar nodig ook voordeel mee doen. Zelf voel ik die angst niet zo sterk, maar ik heb u gehoord en dank ook daarvoor. De heer Kooy heeft nog woningen in de aanbidding, merk ik. Nou, ik zou zeggen kom daar dan maar mee door, want ik word dagelijks zo'n beetje benaderd door mensen die hun woning zoeken, dus nood is echt enorm hoog.

De voorzitter: Wethouder Besteman, interruptie van de heer Loof. Kort graag.

De heer Loof VVD: Ja, dank u wel, voorzitter. Kort, want ik hoorde hier geen antwoorden op. Nog even de vraag wordt er nu gehandhaafd naar melding en, als er nu klachten zijn om verkamering in de woningsplitsing en dan wordt op dit moment geacteerd op panden met een bestemming waar toch studenten of arbeidsmigranten in zitten? Graag hoor ik daar nog antwoord op.

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, voorzitter, voor dat handhaven hebben natuurlijk de vaststelling ook van het beleid nodig. Dat hebben we ook geantwoord in eerdere vragen van de VVD, dus ik zou zeggen met de vaststelling van het beleid hebben we daar ook een goede ondergrond voor zo meteen. De voorzitter: Interruptie van de heer Kooy. Kort graag.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Besteman vroeg mij naar de adressen, die wil ik graag geven. Het zijn opvallend genoeg woningen in de vrije sector tussen de 800 en 1000. Ik ben heel benieuwd welke vragen mevrouw Besteman krijgt om woningen, want ik vermoed dat dat de woningen in de betaalbare categorie zitten of in de laagste salarisgroep.

De voorzitter: Wethouder Besteman. Gaat u verder.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, iedere vrijstaande woning kan wat mij betreft vier of vijf keer gevuld worden, dat zijn ieder geval ook de signalen die ik doorkrijg, dus ik denk dat dat het probleem niet is in deze. De spoedzoekers, de heer Kooy. Ja, daar heb ik net denk ik ook in antwoord op de heer Veerman antwoord opgegeven, dus we zoeken daar gezamenlijk naar oplossingen, want het is een urgent probleem. Ja, als het gaat om de visie, dat is toch echt wat voorligt, de heer Kooy. En daar hebben we die focus nodig wat dit college betreft, maar ook die actie als het aan mij ligt, zodat we ervoor kunnen zorgen dat onze inwoners goed kunnen wonen in Rijswijk. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: En daarmee ronden we dit, oh, ik zie nog een interruptie. Een laatste interruptie, van de heer Kooy, of heeft u uw handje nog omhoog staan?

De heer Kooy PvdA: Nou, ik vroeg me af wat dat laatste antwoord nou was. Is het dan een informeel document, of ziet u dit echt als een document binnen de ruimtelijke ordening ook, want het zou qua titel een vervanging zijn van een bestaand stuk binnen structuurvisie en zo zie ik de stukken de stukken en de onderbouwing niet. Dus hoe ziet u dat nu?

De voorzitter: Wethouder Besteman nog eventjes.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, voorzitter, het is een actualisatie van de woonvisie 2015.

De voorzitter: Daarmee ronden we dit agendapunt af. Het is duidelijk, er werd zelfs al over moties gesproken, dus daarmee heet het dan ook een **besprekstuk** voor de raadsvergadering.

## **11. Ingelast agendapunt Van Rijnweg**

De voorzitter: En dan gaan we over naar het ingelaste agendapunt over de Van Rijnweg. Ik verzoek de fracties die wat willen bijdragen een handje weer op te steken en zich vooral te beperken tot het stellen van vragen. Allereerst mevrouw Woudstra. Gaat uw gang.

Mevrouw Woudstra D66: Voorzitter, dank u wel. Ik zal me daar inderdaad toe beperken, maar wel heel even kort vertellen waar het over gaat. De Van Rijnweg is, zoals u weet heeft u daar een brief, heeft de wethouder een brief gestuurd. Eerder zijn er ook vragen gesteld door onder andere de PvdA en anderen over hoe het zit met wat voor weg dit is en wat voor weg het gaat worden. In RijswijkBuiten, ligt deze weg. Ik heb de volgende vragen aan de wethouder. Volgens het verkeersplan en het ontwerp van de wijk staan deze weg ingetekend als een fietsstraat, klopt dat? Is dat inderdaad nog steeds zo en wat wordt daarmee bedoeld? Is dat de huidige inrichting of een andere? En kunnen bewoners de tekeningen van dit verkeersplan, dan wel met het verkeersbesluit dat daarbij ligt en aan ten grondslag lag bij het ontwerp van de wijk, in zien en zo ja, waar kunnen ze dat vinden? Dit omdat er bij de bewoners heel veel vragen leven, zowel nieuwe als toekomstige, over hoe dit gedeelte van de wijk er precies uit gaat zien. Welke besluiten, aan de wethouder nog de vraag, moeten gemeenten nog nemen om dat ook uit te gaan voeren? Hoe zit het, wat staat er op dit moment in de weg om de plannen uitvoering te geven, zoals het verkeersplan toen bedacht was? En staat er inderdaad iets in de weg of is dat niet zo? Uit de brief en eerdere uitlatingen zien wij in discrepantie tussen de uitlatingen en de brief. We horen graag of dat inderdaad zo is omdat bewoners ongerust worden over wat nou de bedoeling is en dat zien we graag anders. Communicatie is daar heel belangrijk en we zouden graag nog van de wethouder weten welke feiten en cijfers eraan ten grondslag liggen om de wegen uit het eerdere plan zo in te richten. Kunnen er cijfers naar voren komen dat daar een andere ontsluiting mogelijk is en wat zijn daar dan de procedures, regels en schrappen voor? Mocht dat niet nu lukken, dat vinden wij dat ook prima om op papier te krijgen, zodat ook anderen dat nog rustig na kunnen lezen en weten dus wat het proces, de planning en de feiten en cijfers zijn, dan wel wat erin kan veranderen en we willen pleiten om de communicatie richting inwoners hierover te verbeteren. Daar krijgen we graag een toezegging op van de wethouder. Dank.

De voorzitter: De heer Kooy. Een aantal vragen.

De heer Kooy PvdA: Voorzitter, dank u wel. Ook wij waren verbaasd tussen de verschillende tussen de beantwoording die we hebben gekregen op de vragen en de brief die er uiteindelijk is verschenen. Wij vonden

de wethouder lekker voortvarend van start gaan en een aantal toezeggingen doen en in de brief ging het een hele andere kant op, terwijl we eigenlijk gewoon hele simpele vragen zoeken: hoe kunnen we het veilig maken? Een aantal vragen zijn net al gesteld over de situatie en ik wil nog even inzoomen op het stukje fietsstraat. In de wetgeving Wet en Verkeer kan ik er niet zo heel veel over vinden, dus graag van de wethouder een toelichting en ik begrijp eruit dat het voor de wet van toepassing is zover er borden zijn die het allemaal begeleiden. Dus waarom zouden we daar niet een enkelvormig bestemmingsverkeer van toepassing kunnen maken en waarom kan die camera niet komen als er om duistere reden nog steeds het '...' weggehaald kan worden en daar gewoon die weg aangelegd kan worden? Het wordt elke keer uitgesteld, dus graag gaarne een toelichting op waarom pakken we nu niet door en wat is dan een fietsstraat technisch gezien? En hoe gaan wij zorgen dat dit gaan werken?

De voorzitter: De heer De Vries.

De heer De Vries GL: Yes, dank u wel voor het woord. Ik zal het kort houden. Ik zit even naar de tekst te kijken. In 2018 toen wendden de inwoners eigenlijk zich ook al richting ons. Toen werd er nog gesproken over een knip in de weg, toen werd er ook al heel veel overlast ervaren eigenlijk en toen werd er eigenlijk al gezegd door de inwoners zo'n fietsstraat dat gaat eigenlijk de verkeersdruk niet oplossen. Volgens mij kunnen we ons raad constateren dat de situatie voor inwoners in ieder geval de afgelopen jaren niet zodanig is verbeterd, er is nog overlast ervaren. Zowel in het Masterplan Rijswijk-Zuid en een bestemmingsplan Sion - 't Haantje wordt gesproken dat de Van Rijnweg op den duur een fietspad zou worden en nu lezen we in de stukken dat dat realiseren van het fietspad van de Van Rijnweg meer op de lange baan wordt geschoven, want het wordt namelijk gekoppeld aan die ontwikkelingen rondom de A4. De vraag die ik dan ook heb aan de wethouder, via u, voorzitter, is waarom moet dat aan elkaar worden gekoppeld? Waarom moeten we wachten met de Van Rijnweg een fietspad te maken op de traject A4? Waarom kunnen we niet direct eigenlijk na het openstellen van de Laan van Sion van de Van Rijnweg een fietspad maken? Tot zover.

De voorzitter: Dan de heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui CDA: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb ook aansluitend op de voorgangers ook een vraag die betrekking hebben op het raadsadres 21 002, Van Rijnweg. In februari hebben de bewoners van Rijnweg een brief gestuurd aan de wethouder om te vragen wanneer de Van Rijnweg autovrij gemaakt zou gaan worden, zoals eerder toegezegd is inderdaad in het raadsadres 21 002. Nou, vervolgens hebben de bewoners keurig antwoord ontvangen van de wethouder. De beantwoording is echter tegenstrijdig met de eerdere beantwoording op schriftelijke vragen van het CDA BVR, dus van ons. Hetgeen dat besproken is in het voorafvergadering met de toezeggingen van de wethouder aan de bewoners van Rijnweg. Nou, hieromtrent heb ik een aantal vragen aan de wethouder, voorzitter. Hoe komt het dat de beantwoording op schriftelijke vragen van het CDA BVR over de Van Rijnweg in een eerdere bespreking in het Forum en toezeggingen van de wethouder ervan aan bewoners tegenstrijdig zijn met de brieven die recentelijk naar de bewoners aan de Van Rijnweg is gestuurd? Is de beantwoording zoals die dan in de brief aan de bewoners gegeven nu het definitieve standpunt van het college? Hoe ziet dat exact de planning eruit? Is er nog besluitvorming nodig, zo ja, wanneer vindt deze dan plaats? Waarom is er niet met de bewoners gesproken over het vernieuwde standpunt, ingeval de communicatie? De bewoners hebben verzocht om een afspraak met de wethouder. Is deze afspraak inmiddels ook gepland? Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dan mevrouw De Mooij. Ook enkele vragen.

Mevrouw De Mooij VVD: Ja, dank, voorzitter. Op zich is de beantwoording van de brief wat mij betreft helder, maar ik heb toch nog wat aanvullende vragen ten aanzien van die beantwoording. U geeft namelijk aan, de wethouder geeft aan, de melding overlastgevend verkeergedrag op de Van Rijnweg wordt aan de wijkagent voorgelegd. Ik ben benieuwd of u daar ons inmiddels meer over kunt vertellen. Is het gesprek al geweest? En wil ik ook die zinsnede in de beantwoording even aangrijpen om dat er elders in de wijk ook nog steeds overlast wordt ervaren door met name te hard rijden en dan ook vooral die, zeg maar, Ringweg van RijswijkBuiten, de Laan van Sion en het Terras van Sion. Mocht dat gesprek met de wijkagent nog moeten plaatsvinden gaat u dit ook meenemen ten aanzien van overlast? En hoe zit dat met de openstelling van de Laan van Sion, wordt daar dan ook gekeken op voorhand al naar mogelijk te hard rijdende overlast? Daarnaast wordt in de beantwoording aangegeven dat als de Laan van Sion opengesteld is, dat er nieuwe verkeersstromen worden gemonitord. Ik vraag mij af of u zich ervan bewust bent dat een hoop wijkbewoners de Van Rijnweg juist nemen omdat het een andere ontsluiting biedt van de wijk, dus alternatief op de ontsluiting op de prinses Beatrixlaan. Dus in dat opzicht weet ik niet of de Laan van Sion dan een uitkomst gaat bieden. Ik vraag mij heel erg af bent u zich daarvan bewust? Tot zover eigenlijk.

De voorzitter: Dan gaan we door naar wethouder Lugthart voor de beantwoording.

Wethouder de heer Lugthart: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik snap dat het anders uitgelegd kan worden, om het maar heel simpel te schetsen, de ontsluiting van RijswijkBuiten zal in de toekomst gaan via de Laan van Sion. Op dit moment staat daar nog het Programmabureau. Zodra het Programmabureau is verplaatst kan de weg, de ontsluiting van RijswijkBuiten, op de prinses Beatrixlaan worden gemaakt en dan kan het verkeer daar doorheen. Dan is de bedoeling om van de Van Rijnweg een fietsstraat te maken. Daar wordt nu al aan gewerkt, dus er wordt nu al een fietspad aangelegd, maar zodra RijswijkBuiten dus via de Laan van Sion is ontsloten kan er geen autoverkeer meer over de Van Rijnweg. Dat is ook de vraag van mevrouw De Mooij. En ik ben dan bewust dat er verschillende groepen zijn in Rijswijk, of RijswijkBuiten, die daar een verschillende mening over hebben? Ja, dat weten we en tegelijkertijd denken we dat dit een goede keuze is. We houden hem dus nog even open totdat we erdoorheen kunnen, dan kunnen inwoners het ook zelf ervaren. We zijn er echt van overtuigd dat het klopt en mevrouw Woudstra vraag naar is het nu een fietsstraat, hoe moet ik het erbij voorstellen? Mevrouw Woudstra, het wordt een viaduct van circa 7 m breed, met groen, een fietspad en stoep. Er kunnen op zich nog wel auto's overheen, alleen is dat niet de bedoeling. Het zijn de hulpdiensten die daar overheen kunnen.

De voorzitter: Wethouder Lugthart, er is een interruptie van mevrouw Woudstra. Ik zag haar heel hard schudden met haar hoofd.

Mevrouw Woudstra D66: Ja, volgens mij koppelt de wethouder het er nu aan een viaduct en mijn vraag ging over nu en over binnenkort en niet over 20 jaar, als het doorgaat over 10 jaar, als er een viaduct ligt. Dus wat is de fietsstraat nu en als daar straks dus ontsluiting via Sion ligt, dan is het dus niet meer ... Wat voor fietsstraat is het dan? Heeft u het dan over dat moment, als u het nu ook over het ecoduct heeft?

De voorzitter: Wethouder Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: Ja, voorzitter, dank u wel. Wat we op dit moment aan het doen zijn, mevrouw Woudstra, is dat we op de Van Rijnweg wordt nu een fietsstraat aangelegd, dus allicht eigenlijk een fietspad met een viaduct waar op dit moment ook nog auto's overheen kunnen. Op termijn wordt het viaduct aangepast, maar tot die tijd wordt het gewoon een fietsstraat en die kunnen we afsluiten zodra het Programmabureau weg is. Zodra de sluiting via de Laan van Sion kan zal de straat worden afgesloten, kan er

geen autoverkeer meer overheen, is het een fietspad. Ik zie mevrouw Woudstra knikken, dus dan volgens mij is daarmee de vraag beantwoord. Het was even zo een vraag van de Partij van de Arbeid. Ja, waarom kan het Programmabureau niet weg? De heer Kooy, dat is mij eigenlijk ook een doorn in het oog. Moeten wel verplaatst worden. Ik heb vijf weken geleden met de heer Brugman hier ook over gesproken dat ik zou zeggen het is mij wat waard als het gewoon en dan bij voorkeur het einde van het jaar ook zelf geregeld kan zijn dat het Programmabureau weg is en dat de weg wordt ontsloten. We zetten alles op alles om dat te halen nou, u kent Jan Brugman als iemand die vrij ambitieus te werk gaat. Wij denken nu dat het lukt, dat er aan het einde van het jaar het voor elkaar hebben. Ik wil daarin geen keiharde toezeggingen op dit moment doen. Er wordt aan gewerkt en zodra ik meer weet en ik verwacht van de zomer of dat dit lukt, dan kom ik zo snel als mogelijk bij u terug. Ja, dan nog de fractie van het CDA over de tegenstrijdige berichtgeving. Ik denk niet dat er tegenstrijdige berichtgeving is geweest, meneer El Majjaoui, ik denk dat het wel zo is dat we iets duidelijker hadden kunnen formuleren in de brief, daar ben ik het mee eens. Is er een afspraak gemaakt met de bewoners? Jazeker, er heeft veelvuldig inspraak met de bewonersplaats plaatsgevonden en met de verzenders van de brief staat, zeg ik even uit mijn hoofd, in halverwege mei ook weer een afspraak om het hierover te hebben. Ja dan de overlast waar mevrouw Mooij van de VVD het over had. Die is gemeld bij de wijkagent. Wijkagenten hebben ook op meerdere plekken al gekeken wat er te doen is, evenzo de overlast in heel RijswijkBuiten, daar is meerdere keren een schouw geweest. Ik ben op de hoogte dat er veel overlast is op de ringweg, Laan van Sion, meerdere plekken. Er wordt hard gereden en middels een aantal maatregelen waaronder matrixborden wordt er nu gekeken wat we kunnen doen en er worden ook een aantal infrastructurele aanpassingen in de wijk gedaan. Voorzitter, volgens mij zijn dat de vragen sowieso in de eerste termijn.

De voorzitter: Dan zie ik mevrouw Woudstra toch nog een vraag heeft in tweede termijn. Gaat uw gang.

Mevrouw Woudstra D66: Ja, ik had nog een paar momenten gevraagd waar mensen in kunnen zien wat de feiten en cijfers zijn, de vorige plannen, en hoe die zich ontwikkelen. Of er nog veranderingen in zijn en daar heb ik geen reactie op gekregen.

De voorzitter: Dan mevrouw De Mooij, ook nog een vraag.

Mevrouw De Mooij VVD: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen dat hij zich ervan bewust is dat er mensen zijn met een andere mening. Dat is iets dat de wethouder vaak zegt hij, u heeft een andere mening en dat mag, maar ik was eigenlijk meer benieuwd naar of hij zich er ook echt van bewust is dat ... Het is niet een mening dat mensen vinden dat ze die weg moeten gebruiken, maar dat ze die weg daadwerkelijk nemen omdat ze er niet doorheen komen op de prinses Beatrixlaan en dat ze daarom die weg kiezen als ontsluiting van de wijk. Dus dat is iets anders dan een mening hebben over wel of niet een weg willen nemen. Ik zou het toch iets strakkere beantwoording op willen.

De voorzitter: De heer Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, richting mevrouw De Mooij allereerst u wilde nadere duiding. Ja, de hoofdontsluiting gaat via de Laan van Sion, dat is hoe we dat in 2008 met elkaar hebben afgesproken. Daarmee creëren we iets en ik ben ervan overtuigd dat er mensen zijn die daar hinder van ondervinden. Ik gebruik de weg zelf ook inderdaad om soms van Steenvoorde Zuid naar RijswijkBuiten te gaan. De hoofdontsluiting wordt via de Beatrixlaan over de Laan van Sion en daarmee creëren we wel iets, we maken er een fietsroute van, fietsstraat van en daarmee maken we het op dat stuk echt een stuk veiliger voor mensen die van RijswijkBuiten naar Steenvoorde Zuid willen fietsen. Volgens mij is fietsen heel goed voor de

beweging. Het is een veilige oversteek voor kinderen die naar school gaan, die naar de sportvelden gaan en ja, wil iemand inderdaad, bijvoorbeeld meneer Jense woont daar in de polder, naar RijswijkBuiten of meneer Van der Hemert, die wil ook maar naar zijn dochter, dan zul je inderdaad over de Beatrixlaan moeten gaan, waar het inderdaad volstaat door de ontsluiting. Dat is wat het is. Meneer Jense is het er volgens mij niet met mij eens, voorzitter, maar ik kan hem niet verstaan. Dus dat is jammer. En dan de cijfers, mevrouw Woudstra, ik weet niet of dat de cijfers zijn. Die gaan we morgen proberen op te duikelen en als het goed is en als die er zijn worden die verstrekt, even zo als er tekeningen zijn dan kunnen die zeer zeker uw kant opkomen. Die komen naar u toe. Ik durf het alleen niet te garanderen. Zijn ze er, dan krijgt u ze en zo niet, dan gaan we even kijken wat we kunnen opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, nog een interruptie, vraag?

Mevrouw Woudstra D66: Ja, nou ja, blij dat u opzoekt wat er is. Ik mag hopen dat er bij het bedenken van het plan van ontsluiting van de wijk daadwerkelijk gerekend en becijferd is. Zo niet, dan denk ik dat het toch belangrijk is dat ernaar gekeken wordt als je een heel aantal wijk ontwikkeld en bedenkt hoe die verkeersstroom moeten gaan lopen. Dus alle informatie die daar rekentechnisch op een andere manier aanwezig is in de trajecten die als alternatieven zijn bekeken horen we graag en zien we ook graag. Als die er niet zijn dan is dat een volgende vraag.

De voorzitter: Wethouder Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: Dat is wat ik aangaf, voorzitter. Ik ga kijken wat er is, ik ga er ook vanuit dat het er is, ik durf het alleen niet met 100% zekerheid te zeggen. Is het er dan komt het uw kant op en dan is er ongetwijfeld nog een discussie. Ik zag mevrouw met De Mooij ook nog met een interruptie.

Mevrouw De Mooij VVD: Nou ja, ik had ook een interruptie eigenlijk, ik had netjes mijn hand opgestoken. Allereerst vind ik het een beetje ongepast van de wethouder om te verwijzen naar de heer Van Hemert. Hij zit niet in deze vergadering, doet ook niet meer mee in deze vergadering en zijn dochter doet al helemaal niet toe. En hij gaf aan dat dat hebben we in 2008 afgesproken. Heeft u enig idee hoeveel er veranderd is sinds 2008? De toename in huizen, de toename in parkeerstromen. Het is wel heel gemakkelijk om terug te grijpen op iets uit 2008, om daar echt stevast aan vast te houden. Ik geloof niet dat hij daarmee wegkomt. Dat is eigenlijk het enige wat ik wilde opmerken.

De voorzitter: Nou, waarvan akte. De heer Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: Ja, voorzitter. Het antwoord is namelijk ja. Ik ben me er bewust dat er veel veranderd is sinds 2008. Ik denk alleen dat het besluit dat destijds is genomen, dat dat een goed besluit is. Ik ben er echt van overtuigd dat omrijden vervelend is, maar dat we tegelijkertijd een veilige route creëren. En het sluipverkeer van en naar RijswijkBuiten zou inderdaad wel over de Beatrixlaan heen moeten gaan.

De voorzitter: En daarmee ronden bij dit agendapunt daadwerkelijk af.

## **12. Vragenuur**

De voorzitter: Dan gaan we door naar het vragenuur. Er zijn door Beter Voor Rijswijk twee vragen ingediend. Wie van Beter Voor Rijswijk mag ik daarvoor het woord geven? Algemene vragen.

De heer Cupedo: Oké. Of de uitbreiding die door Covid is ontstaan van de markt in Oud Rijswijk ook kan blijven voortbestaan na corona. Graag toelichting van de wethouder. Dank u.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Ja, dank u wel. Als het gaat over de non food, die niet op de markt kan, die kan vanaf volgende week wel weer worden toegelaten en dan is de situatie weer eigenlijk zoals die zijn moet, maar als u nog andere gedachten heeft achter die vraag dan kunnen we daar van gedachten over wisselen misschien na deze vergadering, maar wij streven naar een volwaardige markt en hopelijk vanaf volgende week is dat ook wel weer het geval.

De voorzitter: Is dit voldoende, de heer Cupedo, inclusief het aanbod van de wethouder?

De heer Cupedo: Dit is voldoende en we komen eens bij de wethouder op terug. Dank je.

De voorzitter: Oké. Dan gaan we door naar de heer De Vries, van GroenLinks.

De heer De Vries GL: Ja, oh, hartelijk dank. Allereerst over luchtkwaliteit.

De voorzitter: Ja.

De heer De Vries: In december gaf wethouder Van de Laar aan dat het definitieve actieplan luchtkwaliteit er in februari 2021 zou zijn. Inmiddels is het al ver in april en hebben we het definitieve plan nog niet ontvangen. Waardoor is het vertraagd en wanneer kunnen we het wel verwachten?

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

Wethouder de heer Van de Laar: Het is vertraagd door drukte. Ik wilde zeggen ondercapaciteit, maar de capaciteit is hetzelfde gebleven, maar die werd door andere zaken benut. Onder andere lood in de bodem, waar we u over hebben geïnformeerd en over de gebiedsontwikkelingen. En we hebben ook een beginnend onderzoek laten uitvoeren naar de milieuzonehaalbaarheid om te kijken of dat er nog bij kunnen betrekken, maar het luchtactieplan als zodanig is klaar en ook klaar dus om naar de raad te sturen. Ik verwacht dat we dat dan in mei ook daadwerkelijk kunnen doen, maar dat komt er dus wel zeker voor de zomer. Dank u wel.

De voorzitter: Roept dat nog een aanvullende vraag op of heeft hij het daarmee voldoende beantwoord?

De heer De Vries: Nee, duidelijk. Ik zie het tegemoet.

De voorzitter: Dan de fractie van D66, wie mag ik daar het woord geven voor een algemene vraag?

De heer Veerman D66: Voorzitter. Ik had een vraag over de nieuwe Benedictus, die is nieuw ontwikkeld. We hebben daar wel enkele vragen over. Het is heel goed om te horen dat er lokaal maatwerk 80% is toe te wijzen aan de Rijswijkers. Wat ik me afvraag, kunt u mij aangeven of het is gelukt om alle 80% van die huizen ook aan de Rijswijkers te wijzen? Is er onderscheid aan te geven van mensen die via het woningnet of via Rijswijk Wonen, zeg maar, als nieuwe huurder zijn ondergebracht in deze locatie? En was er meer vraag dan aanbod en kunt u aangeven welk percentage ook uit de Rijswijkers bestond? Dit misschien ook mede aan de woonvisie die misschien eventueel plaats zou krijgen. We zijn zeer benieuwd naar deze antwoordde. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Besteman.

Wethouder mevrouw Besteman: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, die 80% is inderdaad gelukt. Daar hebben we natuurlijk ook goed op ingezet en daar ben ik ook blij mee. Dit overgrote deel van de woningen is verhuurd via Woonnet Haaglanden, maar er zijn ook enkele woningen verhuurd via directe bemiddeling. De exacte cijfers daarover heb ik nog niet, maar daar zal ik nog bij u op terugkomen als u daarin geïnteresseerd bent. Even kijken. Ja, de vraag was natuurlijk enorm groot, hij, toen er geadverteerd werd met die woningen was er al overweldigende belangstelling en ook uit die registratie bleek dat er 400 mensen in aanmerking wilde komen voor die woningen. Als het gaat om het aantal reacties op advertenties, is dat nog niet helemaal gereed bij Rijswijk Wonen. Dus als u daar ook nog meer over wilt weten, kom ik daar later nog even op terug.

De voorzitter: De heer Veerman, voldoende voor dit moment? Of moeten er nog extra vragen?

De heer Veerman: Ja, eventueel wat we met die extra mensen gaan doen die we, zeg maar, hebben gemeld wat we daar nog iets aan gaan doen, want volgens mij is er dus best wel een grote behoefte aan dit soort woningen, dus misschien moet er in de woonzorgnota misschien nog even mee te nemen. Ik zie het antwoord tegemoet. Dank u wel.

De voorzitter: Ik zie wethouder Besteman knikken. Dan gaan we door naar de vragen over de IB's. Allereerst IB 029, de fractie van Wij. Gaat uw gang, mevrouw Mauer.

Mevrouw Mauer WIJ.: Ja, dat gaat over het vervolgtraject betreffende de participatie van Pasgeld Oost. Wij willen de wethouder vragen of hij kan aangeven op welke manier de input, die onder andere vanuit de desbetreffende participatiewebsite schetsboekpasgeld.nl en de klankbordgroep verwerkt gaat worden. Of de wethouder er ook voor kan zorgen dat er een samenvatting komt van alle input die er vanuit klankbordgroep en de participatiewebsite binnenkomt. Of de wethouder ook aan de participerende inwoners kan terugkoppelen welke input van de klankbordgroep de participatiewebsite verwerkt worden in de plannen en welke input niet. En vervolgens ook aangeven waar dit dan in de plannen terug te vinden is.

De voorzitter: Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de vragen. Daar kan ik redelijk kort ook over zijn, want juist die input die krijgt eigenlijk een plek in het schetsboek. Het is voor eenieder is dat in te zien, dus dat is de plek waar het inderdaad verwerkt gaan worden en uiteindelijk wordt het schetsboek ook aan de raad natuurlijk gepresenteerd en mogelijk daar ook de varianten die daarin terechtkomen, daar mag de raad ook een afweging in maken. Dus dat is volledig transparant en ook in te zien. En die samenvatting, die kan natuurlijk worden opgesteld en wat betreft de terugkoppeling, daar kan ik ook bevestigend op antwoorden. Dus in de uiteindelijke plannen is het denk ik goed inderdaad om ook aan te geven expliciet wat vanuit die participatie is meegenomen, dus ook dat lijkt me goed omdat zo expliciet te noemen. Dus dat was mijn beantwoording.

De voorzitter: Is dat voldoende mevrouw Mauer?

Mevrouw Mauer: Ja.

De voorzitter: Ik zie, dan gaan we door naar de IB 033. De heer De Vries.

De heer De Vries GL: Dank u wel voor het woord. Voorzitter, in de informatiebrief gaat het onder meer over de indiensttredingverklaring intentieverklaring Zon op Rijswijk. Een intentieverklaring waarmee de corporatie zonnepanelen mogelijk kan plaatsen op het dak van de Altus. Een goede ontwikkeling wat GroenLinks betreft, daarmee werken we aan de energietransitie, lokaal draagvlak en eigenaarschap. Begin deze maand kwam mij echter slecht nieuws ter ore. Op het dak van de Altus is een volledig bliksemafleiderssysteem geplaatst en dat heeft als gevolg dat voor de corporatie zullen de Rijswijker geen sluitende businesscase meer van te maken is. Er is eigenlijk onvoldoende ruimte overgebleven voor het plaatsen van voldoende zonnepanelen. Die intentieverklaring die is twee maanden geleden ongeveer getekend met de corporatie. Toen stond die bliksemafleidingsysteem, dat stond er nog niet, en ik vraag dan ook via u, voorzitter, is er overleg geweest met de corporaties Zon op Rijswijk na de ondertekening van de intentieovereenkomst over het plaatsen van dat afleidingssysteem? Klopt het dat er voor de corporatie nu geen sluitende businesscase meer te maken is? En heeft u wellicht al overleg gehad met de corporatie over de ontstane situatie en wat zijn dan de uitkomsten ervan? En tot slot er ook een oplossing?

De voorzitter: Wethouder Keus.

Wethouder de heer Keus: Ja, dank u wel wederom voor de vragen. Ik was al bang dat er geen vragen over energietransitie vandaag zouden komen en dat op de dag van de aarde. Happy Earth Day, wil ik bij deze dan ook zeggen, dat is geen bliksemafleider, om geen antwoord te geven op de vraag, maar even over die bliksemafleider gesproken. Die informatie is mij vorige week ook ter ore gekomen, daar heb ik morgen een gesprek met Zon op Rijswijk, gaan we verder onderzoeken wat het nou precies de situatie is. Hoe we tot een oplossing kunnen komen en ik wil u zo snel mogelijk daar ook over informeren, maar ik onderschrijf ook uw woorden waarom het goed is dat we met Zon op Rijswijk zo'n afspraak hebben kunnen maken, dus dat is ook mijn inzet, want ook ik vind het lokaal eigenaarschap belangrijk, dus we gaan morgen in gesprek en ik zal u er zo snel mogelijk over de uitkomsten daarvan informeren.

De voorzitter: De heer De Vries, is dit voldoende?

De heer De Vries GL: Ja, hartelijk dank voor de beantwoording, via u voorzitter. Goed om te horen dat er morgen een overleg is en dan ik hoor de toezegging tot de raad er over wordt geïnformeerd.

De voorzitter: En daarmee ronden we dit agendapunt vragenuur dan af en daarmee zijn we ook het einde gekomen van deze vergadering.

### **13. Sluiting**

De voorzitter: Ik dank u allen hartelijk voor uw geduld vanavond en voor uw bijdrage. Volgens mij hebben we er een goede vergadering zo van gemaakt en ik wens u allen nog een fijne voortzetting van deze avond, voor wat er nog van over is en wellicht tot een volgende keer.

Rijswijk, vastgesteld in vergadering van .....

De voorzitter,

De Forumgriffier

